

**Yohanis susuran la'e-neu hata fo
neu ko ana mori-dadi
nai dae-bafok fai mate'en losa
hambu
Dae-bafo Beuk**

¹⁻² Hara masodak numa au mai, Yohanis, fo Yesus Karistus hatahori neondan.

Nai susurak ia dale, au surak la'e-neu hata fo neu ko ana mori-dadi. Au bubuluk dede'ak kara iar, talo ia: Manetualain mesa kana ndia buka nafada memak neu Yesus Karistus. Boe ma Manetualain nadenu Yesus fo nafada neu Manetualain hatahori neondan nara. Basa de Yesus nadenu atan esa numa nusa tetuk do inggu temak mai, fo neu buka natudu basa dede'ak kara iar, mita fo au surak memak kasa. Ta dook ka te basa dede'ak kara iar neu ko ara dadi. De ei muste nenene matalolole Manetualain Dede'a-kokolan fo Yesus nafadak kara iar ena.

³ Basa hatahorir fo mana lees susurak ia losa hatahorir bisa ramanenen, na, ara raua ralan seli. Ma hatahori fo mana ramanene susurak isin, ma tao tungga hara hehelun nara, ara oo raua boe. Te fain deka-deka nae mai ena na!

*Yohanis haitua hara masodak neu sarani
bubuak kahituk kara marai profensi Asia*

⁴ Hara masodak numa au mai soa-neu Lamat-uak sarani bubuak kahitun nara marai profensi Asia.

Au oke-hule fo Manetualain natudu dale susuen fo ei bisa leo-la'o no mole-damek ma lino-lendek. Huu Manetualain naa hambu memak

kana numa lele uluk mai. Ana nasoda hatematak ia, ma neu ko Ana nasoda losa doon naa neu. Au oo oke-hule fo Ndia Dula-dalen natudu dale susuen boe, fo ei bisa leo-la'o no mole-damek ma lino-lendek. Au mete-ita Ndia Dula-dalen naa, sama leo hambu dula-dalek hitu fo rasare Manetualain kadera man-parendan.* ☆ 5 Au oo oke-hule boe fo Yesus Karistus natudu Ndia dale susuen, mita fo ei bisa leo-la'o no mole-damek ma lino-lendek. Ana soa kokolak no ledoledo la'e-neu hata fo Manetualain nafada neun. Fai bakahulun Ana mate tebe-tebe, tehoo Manetualain tao nasoda falik kana, mita fo Ana dadi neu hatahori makasososak mana nasoda fali numa mamates mai. Ana oo dadi Malanggan fo mana koladu basa manek kara marai daebafok boe.

No Yesus sue-lai ita, huu naa de Ana fee daan titi henin soa-neu ita, losa Ana mate. No mamaten naa, Ana soi dalak fo nakambo'ik ita numa ita sala-singgon koasan mai.☆ 6 De Ana so'uk nala ita dadi teu Ndia rau-inggun, mita fo ita taue-osa soa-neu Ndia Aman, Manetualain. Yesus Karistus memak ta neni babanggak, ma

---

* **1:4** Susura dede'a Yunani nai ia surak nae, “Dula-dalek kahituk kara fo mana rasare mbali Manetualain kadera man-parendan”. Tungga hatahorir mana malela Susura Malalaok, nomor kahitun sosoa-ndandaan, ndia hata fo mana daik, mana tesa-tamak, ma mana matetu-mandaik. Huu naa de hatahori malelak ketuk rae, nai ia dula-dale kahituk kara raa sosoa-ndandaan rae, Manetualain Dula-dale Malalaon. No dalak naa, nai lalanek kahaan losa kaliman ia, Yohanis kokolak baba'e-babatik numa 1) Manetualain mai, numa 2) Ndia Dula-dalen mai, ma numa 3) Yesus Karistus mai. ☆ **1:4** Kalua numa Masir mai 3:14; Dae-bafo Beuk 4:5 ☆ **1:5** Yesaya 55:4; Sosoda Kokoa-kikiok kara 89:27

Ndia koasan ta mana basak. Tebe naa!✠

⁷ Dadi buka matam mara fo mete matalolole! Hatematak ia Yesus ma Ndia Aman nai nusa tetuk do inggu temak. Tehuu ta dook ka bali Ana konda fali nai soso'ak dale. Basa hatahorir marai dae-bafok neu ko mete-ritan. Leo naak oo no hatahorir raa fo fai bakahulun ara mbaun boe. Neu ko basa hatahori nusa-nusak marai dae-bafok ia fale dalen nara ma bu'i rakarereu, nahuu ara ralelan. Basa iar memak neni hengge-neek, ara mori-dadi. Tebe talo naa.✠

⁸ Manetualain nae,
 “Au ia,
     numa Alfa mai losa Omega.
 Au ia,
     numa A mai losa Z.
 Basa-basan mori-dadi numa Au mai,
     numa makasososan mai losa babasan.
 Au ia, asoda memak numa lele uluk mai ena.
     Au asoda hatematak ia.
 Ma Au neu ko asoda losa doon naa neu.
     Huu kada Au mesa ngga ndia mana koasa
     mate'en!”✠

Yohanis mete-nita Hatahori Dae-bafo Isi-isik

⁹ Ita basa ngga sama-sama tamahere tae, Yesus naa, ita Manen, huu naa de au dadi uu ei toranoom. Hambu hatahori laen nara ramanasa, nahuu ita tungga Yesus. Boe ma ara tao doidoso ita basa ngga. Tehuu Yesus natetea nala ita dalen nara ena, mita fo ita bisa takatataka seku

---

✠ **1:6** Kalua numa Masir mai 19:6; Dae-bafo Beuk 5:10 ✠ **1:7** Daniel 7:13; Mateos 24:30; Markus 13:26; Lukas 21:27; 1 Tesalonika 4:17; Sakaria 12:10; Yohanis 19:34, 37 ✠ **1:8** Dae-bafo Beuk 22:13; Kalua numa Masir mai 3:14

neu. No Au afada hatahorir la'e-neu Manetualain Dede'a-kokolan ma fee nenorik la'e-neu Yesus ena, huu naa de hambu hatahori ketuk fo ta rakaheik. De hatematak ia ara humu rala au, ma nggari au uni pulu ia mai ena fo naden, Patmos. ¹⁰ La'e esa, ndaa no fai huhuleharadoik, Manetualain Dula-dalen maso nai au dale. Medak neuk ka, boe ma au amanene harak esa kii-bolu nahere numa au deang. Liin, sama leo to'is. ¹¹ Harak naa nadenu au nae, “Yohanis! Au ae atudu dede'ak esa neu o. Basa hata fo o mete-mitak kara ia, muste surak kasa. Basa naa, o muste haitua sara reni saranik bubua kahituk kara reu, sira: saranik kara marai kota Epesus, kota Smirna, kota Pergamus, kota Tiatira, kota Sardis, kota Filadelfia, ma kota Laodikea.”

¹² Au amanene ala naa, boe ma au leuk dea fo nau mete see ndia kokolak naa. Tehuu au mete-ita kada lambu ti'oek hitu neni netetendek kara rai mamana netutuu lambu fo neni taok numa lilo mbilas mai. ¹³ Ma hambu Hatahori esa nambariik nai lambur raa taladan. Rupan sama leo Hatahori Dae-bafo Isi-isik. Ana pake badu esa, naruk losa ein, ma Ana ndae lafa lilo mbilas esa nai karan.✧ ¹⁴ Langga bulun, muti ndoos sama leo abas.† Matan de'en, mbila leo a'i.✧ ¹⁵ Ein, mbila kara-karak, sama leo riti neni hotuk nai a'i dale. Haran mo'ok, sama leo tasi nakaruu.✧ ¹⁶ Ana to'u nduuk hitu nai lima konan. Tafa mata duak matande esa, kalua

---

✧ **1:13** Daniel 7:13; 10:5 † **1:14** Susura dede'a Yunani surak nae, “Ndia langgan ma langga bulun mutik sama leo bibi lombo bulu mutin, ma mutik leo salju.” Dua sara sosoa-ndandaan rae, buas esa muti ndoos. ✧ **1:14** Daniel 7:9 ✧ **1:15** Daniel 10:6; Yeskiel 1:24; 43:2

numa bafan mai. Matan nasa'a, sama leo ledo nasa'a nai fai leledon.

¹⁷ Neu au mete-ita Hatahori naa, boe ma bara heni au tutik ka leo bali hatahori mana mate ndi'ak uu ein nara. Tehuu Ana koi au nenik lima konan, de Ana kokolak nae, “Ana nggee! Boso mamata'u! Basa-basan mori-dadi numa Au mai, numa makasososan mai losa babasan.✧ ¹⁸ Fai bakahulun Au mate. Tehuu hatematak ia o mete dei! Au asoda fali ena, ma neu ko Au asoda akandoo losa doon naa neu. Ma Au ndia to'u nggoek fo bisa buka mamana hatahori mates, fo tao asoda falik kasa. ¹⁹ O muste surak basa hata fo o mete-mitak hatematak ia, ma surak basa hata fo neu ko ara mori-dadi. ²⁰ Au afada akahuluk sosoa-ndandaan talo ia: lambu lilo kahituk kara raa sosoa-ndandaan, ndia sarani bubua kahituk kara. Ma nduu kahituk kara fo o mete-mita sara rai Au lima konang ia, ndia ata hitu ruma nusa tetuk do inggu temak mai mana reni hara liik numa Manetualain mai soa-neu sarani bubua kahituk kara raa.”

2

Lamatuak Yesus haitua hara heheluk fee saranik kara marai Epesus

¹ Basa naa, Hatahori Dae-bafo Isi-isik parenda au nae, “Yohanis. O muste surak susurak esa. Liin talo ia:

‘Soa-neu saranik kara marai kota Epesus:

Susurak ia, numa Au mai, ndia Yesus. Au ndia to'u nduu kahituk kara nai Au lima konang. Au oo la'o ndule lambu lilo mbilas

---

✧ **1:17** Yesaya 44:6; 48:12; Dae-bafo Beuk 2:8; 22:13

kahituk kara raa boe fo mete esa-esak.
Nenene Au kokolang ia.

- ² Au mete-ita ei leleo-lala'om nai kota Epesus ena nae, ei soa maue-osa fafandek lima-eim mara soa-neu Lamatuak. Mete ma hambu hatahori manggarauk nai ei taladam mara, ei ta mbo'i lelak soa-neun. Mete ma hambu hatahori mai kedi-ira nae, ndia naa, Lamatuak nednun, ei soa parisa matalolole ndia leleo-lala'on, fo bubuluk mae, hatahori matak leo naak naa, hatahori dae-bafok mana pepeko-lelekok, do taa. Basa boe ma ei ndundu henin, fo boso mamanene neun. ³ Leo mae hatahorir rakasususak ei, nahuu ei mama-hera Au, tehoo ei makatataka makandoo, ta makadedeak.
- ⁴ Tehoo Au mete-ita, ei tuda nai dede'ak esa. Fai bakahulun neu ei bei fo mamahere neu Au, ei esa sue esa. Tehoo hatematak ia ei ta tao leo naak ena bali. ⁵ Dadi ei muste masaneda falik fai bakahulun naa dei! Hatematak ia ei doon seli numa tatao-nono'ik bakahulun naa mai ena. Huu naa de ei muste hahae leo numa ei salam ia mai, fo masue-laik fali sama leo fai bakahulun. Mete ma taa, na, neu ko Au mai fo ha'i ala falik lambu lilo mbilas naa numa ei mai. ⁶ Tehoo Au daleng namahoko ba'u anak, nahuu ei timba heni Nikolai nenorin ena fo ndia ana nunin nara tao tunggan.* Au oo timba heni sira edo-poden nara boe.

---

* **2:6** Hatahorir fo mana ralela Susura Malalaok rae, ta bubuluk Nikolai nenorin naa, isin leo beek.

⁷ Nenene matalolole hata fo Manetualain Dula-dalen nafada neu Ndia saranin nara. Hatahori fo mana nakatataka tungga Au losa ana mate, neu ko Au feen luas, fo ana bole na'a ai boak numa ai huuk mana nai Manetualain osin mai. Hatahori fo mana na'a ai huuk naa boan, ana hambu masodak tetebes ta mana ketuk.'”✧

Lamatuak Yesus haitua hara heheluk fee saranik kara marai kota Smirna

⁸ Basa boe ma Hatahori Dae-bafo Isi-isik naa tuti Ndia kokolan nae, “Yohanis, hatematak ia o muste surak susurak laen. Liin talo ia:

‘Soa-neu saranik kara marai kota Smirna:

Susurak ia, numa Au mai, ndia Yesus. Basa-basan mori-dadi numa Au mai, numa makasososan mai losa babasan. Fai bakahulun Au mate, tehoo hatematak ia Au asoda fali ena. Dadi nenene Au kokolang ia.✧

⁹ Au mete-ita ei leleo-lala'o doidosom nai kota Smirna ena. Tungga hatahori memeten, na, eir ia, hatahori mana manggananarok. Naa te tungga Manetualain memeten, na, ei kamasu'ik kara. Hambu hatahori ketuk manaku aon rae, sira Manetualain hatahorin nara, fo kokolak rakabobook ei nade malolem. Naa te sira raa ta Manetualain hatahorin. Ara sama leo saranik bubuak esa mana kada tungga do'o-do'o nitur malanggan. ¹⁰ Dadi nenene matalolole. Neu ko ei bei hambu susa-sonak, tehoo hae mamata'u. Sadi ei bubuluk, nitur

---

✧ **2:7** Tutui Makasososak 2:9; Dae-bafo Beuk 22:2; Yeskiel 28:13; 31:8 ✧ **2:8** Yesaya 44:6; 48:12; Dae-bafo Beuk 1:17; 22:13

malanggan sangga humu ei ketuk fo sese ei meni bui dale miu, losa faik salahunu. Ndia dale hihii fo ei masadea la'o ela Au. Leo mae ara rae rakanisa ei, tehoo ei boso lilii Au. Huu hatahori fo mana nakatataka tungga Au losa ana mate, neu ko Au bala ndia seseba-babaen, fo ana nasoda nakandoo sama-sama no Au.

- 11 Nenene matalolole hata fo Manetualain Dula-dalen nafada neu Ndia saranin nara. Hatahori fo mana nakatataka tungga Au losa ana mate, neu ko ana ta doidoso nai tasi a'i fo mbilan ta kala matek. No dalak naa, ana ta mate la'e kaduan.'”☆

Lamatuak Yesus haitua hara heheluk fee saranik kara marai Pergamus

12 Boe ma Hatahori Dae-bafo Isi-isik tuti seluk Ndia kokolan bali nae, “Yohanis, hatematak ia o muste surak susurak laen bali. Liin talo ia:

‘Soa-neu saranik kara marai kota Pergamus:

Susurak ia, numa Au mai, ndia Yesus. Au ndia to'u tafa matandek kamata duak. Nenene Au kokolang ia.

- 13 Au alela ei kotan Pergamus naa ena. Mana to'u parenda nai naa, ndia nitur malanggan. Leo mae talo naa oo, ei to'u mahere Au nadeng, ma mamahere makandoo neu Au boe. Fai bakahulun Au hatahoring esa numa naa, nade Antipas. Ana soa fee nenorik no tetebes la'e-neu Au eno-dala masodang, tehoo ara tao risan. Leo mae talo naa oo, tehoo ei ta laka mae, ta malela Au boe.

☆ **2:11** Dae-bafo Beuk 20:14; 21:8

- 14 Tehuu Au mete-ita, ei tuda huu matak esa do dua. Hambu hatahori hida numa ei mai, soa tungga Balaam nenorin. Fai bakahulun Balaam nakabubusak Balak fo fufudi-hohodo hatahori Israel asa, losa ara lenalangga Manetualain hihii-nanaun. Ana fufudi-hohodo sara fo tungga reu songgotangu, ma ra'a nana'a sosonggok, ma tao sala ro hatahori fo ta sira sao toun do sira sao inan.* 15 Hambu hatahori hida numa ei mai oo, tungga Nikolai nenorin boe. 16 Dadi ei muste hahae numa ei salam mara mai. Mete ma taa, na, ta dook ka te Au mai nggafu fee ei pake dede'a-kokola matandek, fo nok bali tati pake tafa.
- 17 Nenene matalolole hata fo Manetualain Duldalen nafada neu Ndia saranin nara. Hatahori fo mana nakatataka tungga Au losa ana mate, neu ko Au feen na'a roti *manna* fo neni nembedak no malole nai nusa tetuk do inggu temak. Neu ko Au oo feen batu mutik esa fo neni surak ndia nade beun nai lain boe. Kada ndia mesa kana bubuluk nadek naa, tehuu hatahori laen ta bubuluk.’*✠

Lamatuak Yesus haitua hara heheluk fee saranik kara marai Tiatira

18 Basa de Hatahori Dae-bafo Isi-isik tuti seluk Ndia kokolan bali nae, “Yohanis, hatematak ia o muste surak susurak laen bali. Liin talo ia: ‘Soa-neu saranik kara marai kota Tiatira:

---

* 2:14 Susura Rerekek 22:5; 7; 25:1-3; 31:16; Tui Seluk la'e-neu Dala Masodak 23:4 ✠ 2:17 Kalua numa Masir mai 16:14-15; 16:33-34; Yohanis 6:48-50; Yesaya 62:2; 65:15

Susurak ia, numa Au mai, Yesus, fo Manetualain Anan! Au mata de'eng mbila leo a'i, ma Au eing oo mbila kara-karak sama leo riti neni hotuk nai a'i dale boe. Nenene Au kokolang ia.

¹⁹ Au mete-ita ei leleo-lala'om mara ena. Ei sue-lai tebe-tebe neu Au ma nemeherem mara maherek neu Au. Ei tungga makandoo Au parendang fo maono-lalau hatahori. Leo mae hatahori tao doidoso ei oo, ei makatataka makandoo boe. Au oo bubuluk boe ae, hatematak ia ei maue-osa mahere lenak bali soa-neu Au.

²⁰ Tehuu ei tuda huu matak esa: ei simbo no malole inak Isabeel naa, fo mana nakad-edemak aon nae, ndia naa, Manetualain mana to'u dede'an. De ei soi lelak feen fo ana fee nenorik sala Au hatahoring nggara. Huu ndia nenorin mana putapatak naa, losa Au hatahoring nggara tungga la'ok sala ro hatahori fo ta sira sao toun do sira sao inan, ma ra'a nana'a sosongkok ena. ²¹ Au ka'i-ore inak naa la'i-la'ik ka ena, mita fo ana la'o ela salak naa. Tehuu ana ta nau.

²² Dadi mete matalolole. Hatematak ia, Au aketu-aladi ena fo hukun ana no hedis esa, losa ana ta bisa la'o ela mamana susunggun. Leo naak oo no basa hatahorir mana hohongge roon. Mete ma ara ta la'o ela ina manggarauk naa, ta dook ka te Au oo hukun asa boe. ²³ Neu ko Au hala isa ina manggarauk naa anan nara. No dalak naa, basa ei mana kamaherek kara malela mae, Au bubuluk hatahori dae-bafok dale

ikon nara. Ma neu ko Au bala ei tungga ei tatao-nono'im mara.✧

- 24 Tehuu ei laen nara marai Tiatira naa, ta tungga inak naa nenori manggaraun naa. Ei timba heni nenori nemeninok fo ara rae, 'nitu malela makiun'. Huu naa de Au ta parluu ka'i-ore ei bali, ²⁵ sadi ei to'u mahere ei nemeheherem losa Au fali mai. ²⁶⁻²⁸ Hatahari fo mana nakatataka tungga Au losa ana mate, neu ko Au feen koasa. Koasa naa, koasa mo'ok sama leo Au hambuk numa Au Amang mai fo parenda basa hatahari nusa-nusak kara marai dae-bafok ia no lima besik. Mete ma hambu ketuk laban ndia, neu ko ana nakalulutu sara, sama leo hatahari nafanggi ure dae.✧
- 29 Neu ko Au oo fee ei nduu mansai boe. Nenene matalolole hata fo Manetualain Dula-dalen nafada neu saranin nara.”

3

Lamatuak Yesus haitua hara heheluk fee saranik kara marai Sardis

¹ Boe ma Hatahari Dae-bafo Isi-isik tuti seluk Ndia kokolan bali no au nae, “Yohanis, hatem-atak ia o muste surak susurak laen bali. Liin talo ia:

‘Soa-neu saranik kara marai kota Sardis: Susurak ia, numa Au mai, ndia Yesus. Manetualain Dula-dalen nai Au dale. Ma Dula-dalek naa naena boboak hitu. Au oo ndia to'u nduuk hitu nai Au limang boe. Nenene Au kokolang ia.

✧ **2:23** Sosoda Kokoa-kikiok kara 7:10; Yermia 17:10 ✧ **2:26-28** Sosoda Kokoa-kikiok kara 2:8-9

Au mete-ita ei ue-osam mara nai Sardis ena. Hambu hatahorir rae, ei leo-la'o tungga Au hihii-nanaung tebe-tebe. Naa te ei sama leo, ta maena masodak. ² De mambadeik leo! Tao tamba matea ei nemeheherem fo mana sangga mopok naa ena. Au parisa basa hata fo ei tao malak naa ena, tehuu ta hambu esa ndaa boe na nai Manetualain matan. ³ Boso lilii-ndondou basa nenori ndoos fo ei mamananen ena, ma simbok malan numa fai bakahulun mai. Tungga tebe-tebe Manetualain hihii-nanaun, ma la'o ela ei salam mara fo tungga falik kana. Mete ma ei ta mambadeik lai-lai fo tao talo naa, medak neu te Au mai sama leo na'o manu-meo, fo ei ta meda mala sana.✧

⁴ Tehuu bei hambu ketuk numa ei marai Sardis mai, leo-la'o no ndoos, sama leo hatahori ta tao nanggenggeo bua-lo'an. Huu sira leleo-lala'on nara ndoos, de neu ko ara randaa la'ok sama-sama ro Au pake bua-lo'a mutik. ⁵ Hatahori fo mana nakatataka tungga Au losa ana mate, neu ko ana oo pake bua-lo'a mutik boe. Au ta koka heni ndia naden numa susurak fo mana surak basa hatahori naden nara, fo neu ko hambu masodak seku neu ro Manetualain. Neu ko Au oo manaku ndia nai Au Amang matan ma atan nara marai nusa tetuk do inggu temak boe ae, ndia naa, Au hatahoring.✧

✧ **3:3** Mateos 24:43-44; Lukas 12:39-40; Dae-bafo Beuk 16:15

✧ **3:5** Kalua numa Masir mai 32:32-33; Sosoda Kokoa-kikiok kara 69:29; Dae-bafo Beuk 2:7; 20:12; Mateos 10:32; Lukas 12:8

⁶ Nenene matalolole hata fo Manetualain Dula-dalen nafada neu saranin nara.”

Lamatuak Yesus haitua hara heheluk fee saranik kara marai Filadelfia

⁷ Basa boe ma Hatahori Dae-bafo Isi-isik kokolak nakandoo bali nae, “Yohanis, hatematak ia o muste surak susurak laen bali. Liin talo ia:

‘Soa-neu saranik kara marai kota Filadelfia:

Susurak ia, numa Au mai, ndia Yesus. Au ia, Malalaok ma Ndoos. Au ndia to'u mane Dauk nggoen. Mete ma Au soi lelesu, na, ta hambu esa boe na bisa kenan. Mete ma Au kenan, na, ta hambu esa boe na bisa soin.✧

⁸ Au bubuluk basa hata fo ei tao malak kara raa ena. Au oo bubuluk, ei lele'a-nonorem mara kada ba'u anak. Leo mae talo naa oo, tehoo ei ta laka mae ta malela Au, ma ei tungga makandoo Au nenoring boe. Masaneda matalolole, te Au soi lelesu fee ei ena, de ta hambu esa boe na bisa kenan.

⁹ Nenene matalolole! Huu hambu hatahori ketuk kokolak bafa rouk rae sira iar, tetebes Manetualain hatahorin. Naa te sira raa, mana pepeko-lelekok fo tungga do'o-do'o nitur malanggan. Tehoo neu ko ei mete a leo! Au tao sara losa mai sendek luu-langgan nara rai ei matam, ma manaku rae, memak Au sue-lai ei.✧ ¹⁰ Huu ei tungga Au parendang ena fo makatataka tungga makandoo neu Au, de neu ko Au anea atalolole ei numa doidosok fo

---

✧ **3:7** Yesaya 22:22; Ayub 12:14 ✧ **3:9** Yesaya 49:23; 60:14; 43:4

Manetualain nae haituan mai fo fora basa hatahorir marai dae-bafok ia.

- 11 Ta dook ka te Au mai ena. De to'u maherek Au nenoring fo ei simbo malan numa fai bakahulun mai ena. Boso losak hambu ketuk fonda rala ei seseba-babaen fo Manetualain nae feen neu ei. ¹² Hatahori fo mana nakatataka tungga Au losa ana mate, neu ko ana leo taa-taa no Manetualain, sama leo dii inak neni sele nisak nai Manetualain Uman. Neu ko Au surak Au Lamatuang naden, ma Lamatuak kotan naden neu hatahori naa aon. Kota naa raseseik kana rae, 'Yerusalem Beuk', fo neu ko Manetualain nakondan numa nusa tetuk do inggu temak mai. Ma Au oo surak Au nade beung neu hatahori naa aon boe.✧
- 13 Nenene matalolole hata fo Manetualain Duldalen nafada neu Ndia saranin nara.'"

Lamatuak Yesus haitua hara heheluk fee saranik kara marai Laodikea

¹⁴ Boe ma Hatahori Dae-bafo Isi-isik tuti Ndia kokolan bali nae, "Yohanis, hatematak ia o muste surak susurak mate'en. Liin talo ia:

'Soa-neu saranik kara marai kota Laodikea:

Susurak ia, numa Au mai, Yesus, fo hatahori roken rae, 'Mana Tetebes'. Au ia, soa kokolak tebe-tebe Manetualain Dede'a-kokolan. Ma basa-basan fo Manetualain aduk kara ena, mori-dadi numa Au mai.✧

- 15 Au mete-ita ei tao hata nai Laodikea naa ena. Tehuu eir ia, talo bee? Katobik, taa; makasufuk oo taa boe. Mete ma katobik, na, katobi ndoos! Mete ma makasufuk, na,

---

✧ 3:12 Dae-bafo Beuk 21:2; Yesaya 62:2; 65:15 ✧ 3:14 Dede'a Lasik 8:22

makasufu ndoos! ¹⁶ Huu ei dalem mara batik kara, Au ae asapura heni ei numa Au bafang mai ena, sama leo hatahori rasapura heni amben.

¹⁷ Ei kokolak koa ao mae, 'Air ia, hatahori kamasu'ik. Ai leo-la'o malole, ta parluu hatahata bali!' Naa te ei dalem makatemak ena, losa ei ta bubuluk bee ndia malole. Huu naa de ei dadi sama leo hatahori manggananarok ma makaholak kara ena.

¹⁸ De malole lenak, ei mai hasa mala lilo mbila isi-isik numa Au mai, mita fo ei dadi miu hatahori kamasu'ik tetebes. Ma hasa mala bua-lo'a mutik fo mbambalu neu ei makaholam. Ma hasa mala modo matak fo rose neu ei matam, mita fo ei mete-mita masafali no manggaledok.

¹⁹ Mete ma hatahori fo Au suen tao salak, na, Au ka'i-ore ma hukun asa, mita fo ara dadi neulauk. De ei muste tao matetu ei dalem mara, fo ei tungga Au no dale mbenak tebe-tebe.✧

²⁰ Nenene matalolole, huu Au ambariik nai lelesu bafan ena, ma Au anggou la'i-la'ik ka ena fo ae maso dale uu. Mete ma hambu hatahori namanene Au harang, boe ma ana mai soi lelesu, na, neu ko Au maso dale uu, fo ai manggatuuk mi'a sama-sama. ²¹ Hatahori fo mana nakatataka tungga Au losa ana mate, neu ko Au feen haak fo nanggatuuk parenda sama-sama no Au. Au oo akatataka tungga Au Amang, huu naa de hatematak ia Au anggatuuk parenda sama-sama uan boe.

✧ **3:19** Dede'a Lasik 3:12; Ibrani 12:6

22 Nenene matalolole hata fo Manetualain Dula-dalen nafada neu Ndia saranin nara.’”

4

Ara rakaluku-rakatele neu Manetualain nai nusa tetuk do inggu temak

¹ Hatahori Dae-bafo Isi-isik kokolak nate'e Ndia hara hehelun fee sarani bubua kahituk kara, boe ma Manetualain natudu fee au matak laen bali. Medak neu ma, au mete-ita lelesu esa neni soik nai nusa tetuk do inggu temak. Boe ma au amanene seluk hatahori fo hara maheren nok bali to'is nae, “Mai! Hene ia lain mai leo, fo Au ae atudu o basa hata fo neu ko mori-dadi.”

² Faik naa oo, Manetualain Dula-dalen so'uk neni au uni nusa tetuk do inggu temak uu boe. Medak neu ma, au mete-ita kadera man-parenda esa, ma hambu esa nanggatuuk nai lain. ³ Sa'an momodok ma mbilas sama leo batu manggadilak mabelir fo ara seseik kana rae, *yaspis* ma *sardius*. Hambu elus esa oo eko-feo kadera man-parenda naa boe. Sa'an momodok sama leo batu manggadilak *samrud*.[☆] ⁴ Nai mamanak naa oo, hambu kadera man-parenda anak dua hulu haa boe. Ara eko-feo kadera man-parenda manai talada heon naa. Hambu mane leo dua hulu haa ranggatuuk rai kaderar raa. Basa sara pake bua-lo'a mutik, ma pake solangga man-parenda numa lilo mbilas mai. ⁵ Hambu ndelas sara ranggahadok ratuti-ranatok ruma kadera man-parenda mana nai talada heon naa mai, ma lalai nasapaparak ruun nara mo'on seli ratuti-ranatok. Hambu a'i mbele hitu oo, mbila

☆ 4:3 Yeskiel 1:26-28; 10:1

nai kadera man-parenda naa matan boe. Sira raa, sama leo Manetualain Dula-dalen fo mana naena boboak hitu. ✧ ⁶ Nai kadera man-parenda naa matan, au mete-ita nok bali hambu tasi fo oen neu ndoos sama leo titiro.

Boe ma au mete-ita horis ta hoho'ak haa eko-feo kadera naa. Ao-inan nara dea no mata sofek no mata de'ek. Horis sara raa, sira raono-lalau Manetualain. ✧

⁷ Horis kaesan naa, matan sama leo singa. Nomer kaduan, matan sama leo sapi mane. Nomer katelun, matan sama leo hatahori dae-bafok. Ma nomer kahaan, matan sama leo mbui marambua mo'ok lambu. * ✧ ⁸ Horis kahaak kara raa, esa-esak naena lidak nee. Nai lidak kara raa dean ma dalen oo sofek no mata de'ek boe. Hatuleledon ara soda-helo ta ramaketu rae,

“Ai koa-kio Manetualain!

Ai makadedemak ai Lamatuan naden!

Manetualain naa, malalao ndoos!

Manetualain naa, mana naena koasa ta neni babanggak.

Manetualain mana nasoda numa lele uluk mai.

Manetualain mana nasoda hatematak ia.

Ma Manetualain mana nasoda losa doon naa neu!” ✧

✧ **4:5** Kalua numa Masir mai 19:16; Dae-bafo Beuk 1:4; 8:5; 11:19; 16:18; Yeskiel 1:13; Sakaria 4:2 ✧ **4:6** Yeskiel 1:22

* **4:7** Tungga hatahori mana malela la'e-neu Susura Malalaok, ara rae, horis kahaak kara raa sosoa-ndandaan, sira: Singa naa, mana maena koasa mate'en. Sapi mane naa, barakaik mate'en. Hatahori dae-bafok naa, mana malelak mate'en. Ma mbui marambua mo'ok naa, mana nggafak mate'en. ✧ **4:7** Yeskiel 1:5-10; 10:14 ✧ **4:8** Yeskiel 1:18; 10:12; Yesaya 6:2-3

9 No soda-helo talo naa, ara koa-kio ma fee hada-horomatak neu Manetualain, ma roke makasi neun, nahuu Ana ndia mana nanggatuuk nai kadera man-parenda naa lain, ma Ndia mana masodak losa doon naa neu. Neu ara soda-helo, ¹⁰ mane leo kadua hulu haak kara raa oo, sendek luu-langgan nara reu Manetualain matan fo mana manggatuuk nai kadera man-parenda naa lain boe. Ara buka heni sira solangga man-parendan, de tao sara reu kadera man-parenda matan fo rakaluku-rakatele neu Ndia mana masodak losa doon naa neu. Boe ma ara koa-kio neun rae,

¹¹ “Oo, Manetualain!

Ai koa-kio Manetualain!

Ai makadedemak Manetualain naden.

Manetualain ia, ndia naena haak parenda ai.

Lamatuak ia, ai Manetualain!

Manetualain ndia nandaa simbok ai kokoa-kikion.

Manetualain ndia memak muste simbok ai hada-horomatan.

Huu Manetualain mana maena koasa mate'en.

Ma Manetualain ta neni babanggak mate'en.

Manetualain ndia adu basa-basan.

Manetualain ndia fee masodak neu basa-basan.

Basa mana dadik kara,

ara dadi, nahuu Manetualain ndia adu sara ena.

Basa horis sara lala'en,

hambu ani hahaek, nahuu Manetualain ndia ba'e fee sara ena.”

5

Susura neni luluk fo neni segel nisak

¹ Boe ma au mete-ita seluk Ndia, mana nang-gatuuk nai kadera man-parenda naa. Ana to'u lululuk esa nai lima konan. Lululuk naa, dea ma mata sofek no susura de'ek. Ma ara segel risan ena nai mamananak hitu.✧

² De au mete-ita ata ta hoho'ak ndoos esa numa nusa tetuk do inggu temak mai. Ana natane no haran nahere nae, “See ndia naena haak fo bisa buka segel ma lees susurak naa?”

³ Ana natane talo naa, tehoo ara ta hambu hatahori esa boe na ndia naena haak fo bisa buka susura neni luluk naa ma lees isin. Nai nusa tetuk do inggu temak, ma nai dae-inak, ta hambu esa boe na ndia naena haak. Nai hatahori mates mamanan oo, ta hambu boe. ⁴ Mete-ita talo naa, boe ma au bu'i akarereu, nahuu ta hambu hatahori esa boe na naena haak fo bisa buka susura neni luluk naa ma lees isin. ⁵ Basa boe ma esa numa mane leo kadua hulu haak kara raa mai, kokolak no au nae, “Weeh, ka'a! Boso bu'i. Hoo hambu mane Dauk tititi-nonosin esa ta neni babanggak, fo ara roken rae, ‘Singa numa leo Yahuda mai’. Ana rua-mbembesi nakalulutu basa manggarauk lala'en ena. De Ana ndia naena haak fo bisa buka segel ma lees susurak naa isin.”✧

⁶ Amanene talo naa, boe ma au mete-ita Bibi Lombo Ana esa nambariik numa horis ta hoho'ak kahaak kara raa talada heon, ma mane leo kadua hulu haak kara raa fo ranggatuuk eko-feo kadera man-parenda naa. Bibi Lombo Ana naa, nok bali neni hala nitak ena. Ndia susuran hitu, ma matan oo hitu boe. Ndia mata de'e

---

✧ 5:1 Yeskiel 2:9-10; Yesaya 29:11 ✧ 5:5 Tutui Makasososak 49:9; Yesaya 11:1; 10

hitun nara raa, sama leo Ndia Dula-dalen mana naena boboak hitu, Ana fee sara ndule basa dae-bafok ia ena. ✧ 7 Basa de au mete-ita Bibi Lombo Ana naa, la'ok neni Ndia mana manggatuuk nai kadera man-parenda naa neu, de ana ha'i nala susura neni luluk naa numa lima konan mai.

8 Neu Bibi Lombo Ana naa ha'i nalan, boe ma horis ta hoho'ak kahaak kara raa, ma mane leo kadua hulu haak kara raa, sendek luu-langgan nara fo rakaluku-rakatele reu matan. Sira esa-esak to'u bua kaliik, nok bali sasando, ma manggo lilo mbilas esa. Manggo naa neni isik no rani neni hotuk fo tao masuk kaboo menik. Ai daa kaboo menik naa, ndia Manetualain hatahorin nara huhule-haradoin. ✧ 9 Boe ma basa sara soda-helo sosoda beuk esa rae:

“Bibi Lombo Ana ia, ndia nandaa simbo susurak ia.

Bibi Lombo Ana ia, ndia naena haak fo bisa buka ndia segel.

Te ara hala risan ena.

Basa de Manetualain pake Bibi Lombo Ana daan,

fo tefa-soi nala hatahori dae-bafok numa basa leor ma hatahori nusak kara mai, mita fo sira ketuk bisa dadi Manetualain hatahorin.

No dalak naa, hatahori dae-bafok numa basa dede'ak ma nusak mai,

bisa dadi reu Manetualain nufanelun. ✧

10 Bibi Lombo Ana ia, nakabubua nala basa sara ena,

dadi reu mamana parenda-koasa esa.

✧ 5:6 Yesaya 53:7; Sakaria 4:10 ✧ 5:8 Sosoda Kokoa-kikiok kara 141:2 ✧ 5:9 Sosoda Kokoa-kikiok kara 33:3; 98:1; Yesaya 42:10

Bibi Lombo Ana ia, here nala sara ena,
 dadi reu Manetualain hatahori mana maue-
 osan nara.
 Neu ko ara to'u parenda nai dae-bafok.
 Neu ko ara raue-osa fee Manetualain nai dae-
 inak.”✧

¹¹ Basa naa, au botik matang, de au amanene
 hara mo'ok esa. Ma au mete-ita horis ta hoho'ak
 kahaak kara raa ma mane leo kadua hulu haak
 kara raa, tamba ro Manetualain atan nara ruma
 nusa tetuk do inggu temak mai. Atar raa no'un
 nara, losa kefi-kefik kara.✧ ¹² Basa sara soda-helo
 ro haran rahere rae,

“Ai makadedemak Bibi Lombo Ana fo neni hala
 nisak naa,
 nahuu Ana ndia nandaa simbok ita kokoa-
 kikian!

Ndia koasan naa, mo'on seli.

Ndia hata-heton nara raa, no'un seli.

Ndia dudu'a-a'afin naa, tetar la'e esak kana.

Ndia barakain naa, ta neni babanggak
 ndoos.

Ai makadedemak naden.

Ai fee hada-horomatak neun.

Ai koa-kio neun.”

¹³ Basa naa, au amanene sosodak laen esa bali.
 Numa basa horis lala'en, nai nusa tetuk do inggu
 temak, nai lalai, nai dae-inak, ma nai tasi dale,
 basa sara so'uk haran nara fo soda-helo. Numa
 hatahori mates mamanan mai oo, ara soda-helo
 tungga boe. Basa sara soda-helo rame-rame rae,
 “Ai koa-kio neu Manetualain fo mana nang-
 gatuuk nai kadera man-parenda ia.

Ai oo makadedemak Bibi Lombo Ana ia boe.

✧ **5:10** Kalua numa Masir mai 19:6; 1 Petrus 2:5, 9; Dae-bafo
 Beuk 1:6 ✧ **5:11** Daniel 7:10

Ai fee hada-horomatak neu Sara.

Ai makaluku-makatele neu Sara.

Huu Ara to'u parenda taa-taa seku neu!

Ma Sira koasan ta mana basak!"

¹⁴ Basa boe ma horis ta hoho'ak kahaak kara raa, raselu taa-taa rae, "Tebe naa! Tebe naa ena!" Boe ma mane leo kadua hulu haak kara raa sendek luu-langgan nara bali fo rakaluku-rakatele neu Manetualain ma Bibi Lombo Ana naa.

6

*Bibi Lombo Ana naa buka segel raa esa-esak
Segel nomer kaesan — parani musu kalua mai*

¹ Basa boe ma au mete-ita Bibi Lombo Ana buka segel kaesan numa susura neni luluk naa mai. De au amanene esa numa horis ta hoho'ak kahaak kara raa mai kii-bolu no haran nahere sama leo lalai nasaparak. Ana parenda nae, "Muu leo!" ² Medak neu ma, au mete-ita ndara mutik esa. Hambu hatahori esa nanggatuuk nai lain. Hatahori naa pake solangga parani musu, nahuu ana nasenggi nakandoo nai netatik dale. Hatematak ia Ana to'u kokouk ena, ma kalua fo neu tao nasenggi seluk ndia musun nara bali nai dae-inak.✧

Segel nomer kaduan — netofak nai dae-inak

³ Basa boe ma Bibi Lombo Ana naa buka segel nomer kaduan. De au amanene horis ta hoho'ak nomer kaduan parenda nae, "Muu leo!" ⁴ Basa boe ma ndara mbila kara-karak esa kalua mai. Hatahori fo mana nanggatuuk nai lain, simbo tafa mo'ok esa. Ara fee koasa neun fo neu tao

---

✧ 6:2 Sakaria 1:8; 6:3; 6

netofak nai dae-inak, mita fo hatahori dae-bafok esa nakanisa esa.✠

Segel nomer katelun — fai ndoe-la'as ta hoho'ak nai dae-bafok

⁵ Basa boe ma Bibi Lombo Ana naa buka segel nomer katelun. De au amanene horis ta hoho'ak katelun parenda nae, “Muu leo!” Medak neu ma, au mete ita ndara nggeok esa. Hatahori fo mana nanggatuuk nai ndara naa lain, to'u tatais esa nai liman fo nae tai nana'ak mana sangga basak ena.✠ ⁶ Basa boe ma au amanene nok bali harak esa numa horis ta hoho'ak kahaak kara raa talada heon mai. Harak naa nafada nae, “Neu ko hambu fai ndoe-la'as ta hoho'ak nai dae-inak. Hatahori nggadin faik esa, dai kada hasa isik mok telu; isi neulauk, na, hambu kada mok esak ka. Tehuu neu fai ndoe-la'as naa losa ena, ta bole tao risa ai setun ma ai anggor rai osir dale.”*

Segel nomer kahaan — hatahori no'uk ka mate

⁷ Basa boe ma Bibi Lombo Ana naa buka segel nomer kahaan. De au amanene horis ta hoho'ak kahaan parenda nae, “Muu leo!” ⁸ Medak neu ma, au mete-ita ndara bulu unik mana bandu afuk esa. Hatahori fo mana nanggatuuk nai ndara naa lain, nade ‘Mamates’. Hambu esa oo tungga ndia dean boe, naden, ‘Mamana Hatahori Mates Sara’. De dua sara hambu koasa fo reu rakanisa hatahorir marai dae-inak pake tafa, fai

---

✠ **6:4** Sakaria 1:8; 6:2 ✠ **6:5** Sakaria 6:2; 6 * **6:6** Nai nusak naa hatahorin nara rasoda numa ai huuk kaduak kara raa mai. De leo mae fai ndoe-la'as ta hoho'ak oo, sadi bei hambu ai huuk kaduak kara raa, hatahori bei bisa rasoda rakandoo boe.

ndoe-la'as, hedi-raus, ma banda kakiki-kakaak. Mete ma reke basa hatahori mana matek kara raa, dedesin nara sama leo basa baba'ek esa numa baba'ek haa mai numa basa hatahorir marai dae-inak mai.✧

Segel nomer kaliman — Manetualain hatahorin nara rahani fo Ana naketu-naladi sira dede'an

⁹ Basa boe ma Bibi Lombo Ana naa buka segel nomer kaliman. De au mete-ita hatahorir fo fai bakahulun neni nekenisak kara ena. Samanen nara rai mei tunu-hotuk ndandaan dae. Hatahorir rakanisa sara, nahuu ramahere neu Manetualain, ma tui-bengga Ndia Dede'a-kokolan sudi bee neu. ¹⁰ Ara kii-bolu rae, “Oo, Manetualain! Ai Lamatuan ta neni babanggak mate'en! Ai Lamatuan fo malalaok! Hata fo Manetualain kokolak, na, ai mamahere. Tehuu ai muste mahani losa faik bee bali, dei fo Manetualain naketu-naladi dede'ak fo huku-doki hatahorir mana makanisa ai nai dae-inak?”

¹¹ Ara ratane basa talo naa, boe ma esa-esak simbo badu muti naruk. Hambu esa nafada sara nae, “Mahani ba'u anak bali, losa ei dedesim mara dai ena. Huu bei hambu ei toranoom mara fo neu ko hatahorir oo rae rakanisa sara sama leo ei boe.”

Segel nomer kaneen — sosoek nai lalai ma dae-inak

¹² Basa boe ma Bibi Lombo Ana naa buka segel nomer kaneen. Medak neu ma, au mete-ita dae-bafok nanggenggo mo'on seli. De ledodadi makiuk sama leo tema nggeok, ma bulan

---

✧ 6:8 Yeskiel 14:21

dadi mbila sama leo daak.✧ 13 Nduuk kara marai lalai tuda reni dae-inak reu, sama leo ai boa nurak mo'u henin numa huun mai, huu ani berak. 14 Boe ma au mete-ita lalai ndara ba'en neu dua, fo neni luluk sama leo nene'ik, losa mophon. Ma basa letek kara ro basa pulur ranggenggo losa mopo heni sara ruma mamanan nara mai.✧ 15 Au mete-ita talo naa, boe ma basa hatahorir marai dae-inak, mulai numa manemanek kara, malangga man-parenda, komedan soldadu, hatahori kamasu'ik, losa ata-dator mai, basa sara ramata'u. Basa de ara ralai reu keke rai luak kara dale, ma batu mbiak kara marai letek kabin.✧ 16 Ara radenu letek kara ma batu mo'o kahuuk kara rae, "Ndefa mai fo tatana mala ai leo! Mafuni mala ai fo Ndia mana manggatuuk nai kadera man-parenda mo'ok naa lain, ta bisa mete-nita ai bali. Ma Bibi Lombo Ana naa ta bisa huku-doki ai bali.✧ 17 Awii! Etobo'a nala ai ia ena, huu fai sosoek mai ena! Manetualain ma Bibi Lombo Ana naa nau mbo'a nasan nara neu ai ia ena. Tehuu ta hambu esa boe na bisa sili nalan!"✧

7

Manetualain dedede nala hatahori 144.000

1 Basa naa, au mete-ita Manetualain atan haa ruma nusa tetuk do inggu temak mai. Ara rambariik reu dae-inak bu'un kahaan nara fo babata anin. De anin ta bisa fuu nai tasi dale, ta bisa fuu nai mada lai, ma ta bisa fuu ai

---

✧ **6:12** Dae-bafo Beuk 11:13; 16:18; Yesaya 13:10; Yoel 2:10, 31; 3:15; Mateos 24:29; Markus 13:24-25; Lukas 21:25 ✧ **6:14** Yesaya 34:4; Dae-bafo Beuk 16:20 ✧ **6:15** Yesaya 2:19; 21 ✧ **6:16** Hosea 10:8; Lukas 23:30 ✧ **6:17** Yoel 2:11; Maleaki 3:2

huuk kara.[☆] 2 Manetualain fee sara koasa ena fo rakalulutu mada lai ma tasi. Basa de au mete-ita ata laen esa bali numa nusa tetuk do inggu temak mai. Ata naa numa mamana ledo totodan mai. Ana neni dededek numa Manetualain mana masodak seku neu mai. Boe ma ana nanggou nahere nafada ata kahaak kara raa nae,³ “Mahani dei! Boso makalulutu mada lai do, tasi do, ai huuk kara. Mahani losa ai dedede basa Manetualain hatahori neondan nara odamatan dei.”[☆]

⁴ De ara rafada au rae, ata naa dedede nala Manetualain hatahorin nara ena. Sira dedesin nara, hambu hatahori 144.000 fo maruma basa leo Isra'el mai. Sira:

⁵ Numa leo Yahuda mai, hambu hatahori 12.000;

leo Ruben, hatahori 12.000;

leo Gad, hatahori 12.000;

⁶ leo Aser, hatahori 12.000;

leo Naftali, hatahori 12.000;

leo Manase, hatahori 12.000;

⁷ leo Simeon, hatahori 12.000;

leo Lewi, hatahori 12.000;

leo Isaskar, hatahori 12.000;

⁸ leo Sebulon, hatahori 12.000;

leo Yusuf, hatahori 12.000;

ma numa leo Benyamin mai, hatahori 12.000.

Hatahori lolo-laok kara koa-kio Manetualain ma Bibi Lombo Ana

⁹ Basa boe ma au mete-ita hatahori dae-bafok no'un seli, losa ta bisa reke ala basa sara. Ara ruma basa leor, basa hatahori nusak kara, basa

[☆] 7:1 Yermia 49:36; Daniel 7:2; Sakaria 6:5   [☆] 7:3 Yeskiel 9:4;

dede'ak kara ma basa nusak kara marai dae-inak ia mai. Basa sara rakabubua rasare mbali kadera man-parenda naa, ma Bibi Lombo Ana naa. Ara pake badu mutik ma to'u mbua sina doon rai liman nara. ¹⁰ Boe ma ara so'uk kokoa-kikiok rame-rame rae,

“Ai koa-kio neu ai Manetualain,
fo mana nanggatuuk nai kadera man-
parenda ia.

Ai oo makadedemak Bibi Lombo Ana ia boe.

Sira iar, ndia tao rasoi-rasoda ai.

Sira iar, ndia soi eno-dala masodak soa-neu ai.”

¹¹ Ara kokolak basa talo naa, boe ma Manetualain atan nara ruma nusa tetuk do inggu temak mai, fo mana rambariik eko-feo kadera man-parendar raa, sendek luu-langgan nara losa idu-matan nara la'e daer rasare mbali kadera man-parenda mo'ok naa. Mane leor ma horis kahaak kara raa oo tao talo naa boe. Basa sara rakalukurakatele neu Manetualain, ¹² ma soda-helo rae,

“Tebe! Tebe naa!

Ai oo koa-kio neu Manetualain boe!

Ai oo makadedemak Manetualain naden boe!

Manetualain dudu'a-a'afin naa, tetar la'e esak kana.

Manetualain koasan naa, mo'on seli.

Manetualain barakain naa, ta neni babang-gak sudi selik kana.

Ai moke makasi neu Manetualain taa-taa.

Ai fee hada-horomatak neu Manetualain ta mana ketuk.

Tebe! Ndian ena!”

¹³ Ara koa-kio basa talo naa, boe ma esa numa mane leo kadua hulu haak kara raa mai natane au nae, “Hatahori no'uk kara fo mana pake badu

mutik kara iar, o malela sara, do? Ara ruma bee mai?”

14 Tehuu au aselu ae, “Taa, Papa. Au ta alela sara, seer. Papa ndia bubuluk dai lena.”

Boe ma ana nafada au nae, “Sira iar, hatahorir fo mana kalua ruma doidoso mo'ok mai ena.

Sira iar, ndia pake Bibi Lombo Ana naa daan ena,
fo safe ralao sira bua-lo'an nara,
ma tao ramuti ralao sira badun nara.✧

15 HUU naa de ara rambariik reu Manetualain kadera man-parendan matan.

Ara raono-lalau Manetualain hatu-leledon nai Uma Huhule-haradoin.

Manetualain sama-sama no sara seku neu.

Manetualain nanea sara seku neu.

16 Neu ko ara ta rameda ndoe-la'a bali.

Neu ko ara ta rameda dale mada bali.

Neu ko ara ta rameda ledo hotu sara bali.

Neu ko roun nara ta lofa la'e katobik bali.✧

17 Bibi Lombo Ana mana matia-aok no kadera man-parenda naa,

neu ko Ana dadi neu sira mana lolon.

Neu ko Ana foo neni sara,

reu rinu nai oe matak fo mana neni maso-dak.

Neu ko Manetualain oo koka heni sira susa-sonan nara boe,

fo ara ta bu'i ramatani bali.”✧

8

Segel nomer kahitun — Manetualain atan nara simbo rala to'ik hitu

---

✧ **7:14** Daniel 12:1; Mateos 24:21; Markus 13:19 ✧ **7:16** Yesaya 49:10 ✧ **7:17** Sosoda Kokoa-kikiok kara 23:1-2; Yeskiel 34:23; Yesaya 49:10; Yesaya 25:8

¹ Basa boe ma Bibi Lombo Ana naa buka segel nomer kahitun. Medak neu ma, basa nusa tetuk do inggu temak isin nara, benggenee. Ta hambu esa boe na nahara do nanggariti, fama te losa li'u seserik esa. ² Boe ma au mete-ita ata hitu ruma nusa tetuk do inggu temak mai. Ara rambariik rakandoo nai Manetualain matan, rahani a fo raono-lalaun. Sira esa-esak simbo rala to'in.

³ Basa boe ma au mete-ita ata laen esa bali numa nusa tetuk do inggu temak mai. Ata naa nambariik neu mei naa matan fo ara pake hotu ai daa kaboo menik. Ana to'u manggo lilo mbilas esa, ndia ara rasi'e paken fo tao ai daa kaboo menik neun. De ara feen ai daa kaboo menik no'un seli, fo ana babalik kana no Manetualain hatahorin nara huhule-haradoin. Basa boe ma ana neni manggo lilo mbilas naa sama leo tunu-hotu kaboo menik, fo taon neu mei lilo mbilas naa lain manai kadera manparenda naa matan.✧ ⁴ Boe ma ana hotu ai daa kaboo menik naa. De boo menin lume losa Manetualain matan sama-sama no basa huhule-haradoik ruma Manetualain hatahorin nara mai.

⁵ Basa naa, ata naa ha'i nala a'i numa mei naa mai, fo tao nasofe manggo lilo mbilas naa. Basa boe ma ana mbia heni manggo naa neni dae-inak mai. Medak neu ma, au mete-ita ndelas nanggahadok ratuti-ranatok kii-konak kana nai dae-inak. Ma lalai nasapaparak ratuti-ranatok, ma dae nanggenggo mo'on seli.✧

⁶ De ata kahituk kara raa ruma nusa tetuk do inggu temak mai rahani a fo nau fuu sira to'in.

✧ **8:3** Amos 9:1; Kalua numa Masir mai 30:1; 3 ✧ **8:5** Malangga Anggamar Hohoro-lalanen 16:12; Yeskiel 10:2; Kalua numa Masir mai 19:16; Dae-bafo Beuk 11:19; 16:18

Fuu to'ik nomer kaesan — a'i na'a heni sele-tandek kara

⁷ Neu ata nomer kaesan fuu ndia to'in, boe ma uda eis ma a'i mana babalik no daak, mbo'a neni dae-inak mai. Basa na'u momodok rai bee a mesan a'i na'a heni sara. Mete ma ita ba'e dae-inak neu baba'ek telu, na, kada baba'ek esa ndia a'i na'a henin. Mete ma ita ba'e basa ai huuk kara marai dae-inak ia neu baba'ek telu, na, kada baba'ek esa ndia a'i na'a henin.✧

Fuu to'ik nomer kaduan — tasi oe-isin mate sara

⁸ Neu ata nomer kaduan fuu ndia to'in, boe ma hambu buas esa nok bali lete mo'ok mana mbilak, mbesi neni tasi dale neu, losa tasi baba'ek esa numa baba'en telu mai dadi neu daak. ⁹ Boe ma baba'ek esa numa baba'ek telu mai numa basa bandar marai tasi dale mai, mate basa sara. Ma baba'ek esa numa baba'ek telu mai numa basa ofak kara marai tasi dale oo rakalutu boe.

Fuu to'ik nomer katelun — oe dadi malik

¹⁰⁻¹¹ Neu ata nomer katelun fuu ndia to'in, hambu nduu mo'ok esa tuda numa lalai mai, sama leo a'i mbele mo'o mana mbilak esa. Nduuk naa naden, 'Malik'. Neu ana tuda, boe ma oe mana nai leer ma oe matak kara, dadi malik. De hatahori mana rinu oe naa, no'uk ka mate. Mete ma ita ba'e basa leer ma oe matak kara rai dae-inak ia neu baba'ek telu, na, kada baba'ek esa ndia malik.✧

Fuu to'ik nomer kahaan — ledo, bulan, ma nduuk kara dadi makiuk

---

✧ **8:7** Kalua numa Masir mai 9:23-25; Yeskiel 38:22 ✧ **8:10-11** Yesaya 14:12; Yermia 9:15

¹² Basa boe ma ata nomer kahaan naa fuu ndia to'in. Medak neu ma ledo, bulan, ma nduuk kara dadi neu makiuk, huu hambu fefembak. Dadi ndaa fai leledon, baba'ek esa numa baba'ek telu neu fai leledok mai, dadi neu makiuk, nahuu ledo ta nasa'a neulauk ena bali. Ma ndaa fai le'odaen, baba'ek esa numa baba'ek telu neu fai le'odaek mai, dadi neu makiu-makahatuk, nahuu bulan ma nduuk kara ta rasa'a neulauk ena bali.✧

¹³ Boe ma au botik matang, de mete-ita mbui marambua mo'ok esa lambu seku nai lalai. Ana kii nae, “Besa-besa, ee! Neu ko sosoe mo'ok daka nala basa hatahorir fo mana leo-la'o nai dae-inak. Huu bei ela ata laen telu ruma nusa tetuk do inggu temak mai, bei ta fuu sira to'in.”

9

Fuu to'ik nomer kaliman — lamak tao doidoso hatahori dae-bafok

¹ Basa boe ma ata nomer kaliman naa fuu ndia to'in. De au mete-ita nduuk esa tuda neni dae-inak mai ena. Ara fee nggoek esa neu nduuk naa fo ana soi lelesu bolo doidosok fo ikon taak.

² Ana soi bolok naa lelesun, boe ma a'i masu nggeo katek kalua sama leo a'i masuk numa a'i na'a lasi mai. A'i masuk naa kalua mbokamboka lain neu, losa lalai ma ledo dadi makiuk.✧

³ Boe ma hambu lamak no'un seli lambu kalua numa a'i masuk naa mai, fo konda reni dae-inak mai. Manetualain fee sara koasa ena sama leo kurak.✧ ⁴ Tehuu Ana fee parenda neu sara fo ta

---

✧ **8:12** Yesaya 13:10; Yeskiel 32:7; Yoel 2:10, 31; 3:15 ✧ **9:2** Tutui Makasosak 19:28 ✧ **9:3** Kalua numa Masir mai 10:12-15

bole rakalulutu dae-inak na'un, ai huuk, ma sele-tandek laen nara. Tehuu ara muste tao doidoso basa hatahorir fo ta mana raena Manetualain dededen nai odamatan nara.✧ ⁵ Manetualain fee lelak neu lamak kara raa fo tao doidoso hatahorir raa losa bulak lima, tehuu ta bole rakanisa sara. Kada tao nehedi sara, sama leo kurak kikin. ⁶ Nai bulak lima naa dalen, neu ko hatahorir doidoso ralan seli, losa ara roke mate a leo. Leo mae talo naa oo, tehuu ara ta mate boe.✧

⁷ Au mete-ita lamak kara raa mata-aon nara sama leo ndara musu. Ara pake solangga parani musu neni taok numa lilo mbilas mai. Mata-aon nara sama leo hatahori dae-bafok.✧ ⁸ Langga bulun nara naruk sama leo inak langga bulun. Ma nisin nara tandek sama leo singa nisin.✧ ⁹ Nok bali ara pake babata tendek numa besi mai, leo bali i'ak unen. Lidan nara rakamuu mo'on seli, sama leo soldadu batalion esa ndaran nara ralaik le'a kareta musu.✧ ¹⁰ Ikon nara ta hoho'ak ma karasok, sama leo kurak rason. Ara hambu koasa fo tao doidoso hatahori pake sira rason, losa bulak lima. ¹¹ Lamak kara raa manen, ndia malanggan numa basa ata neni husik nai bolo doidosok fo ikon taan naa mai. Naden nai dede'a Ibrani, *Abadon*, ma nai dede'a Yunani, *Apolion*. Soso-ndandaan nae, “Mana Makalulutuk”.

¹² No dalak naa, sosoek makasososak naa, la'o seli ena. Tehuu besa-besa, ee! Huu bei hambu sosoek dua bali neu ko ara mai.

Fuu to'ik nomer kaneen — doidosok matak telu nai dae-inak

✧ **9:4** Yeskiel 9:4   ✧ **9:6** Ayub 3:21; Yermia 8:3   ✧ **9:7** Yoel 2:4   ✧ **9:8** Yoel 1:6   ✧ **9:9** Yoel 2:5

¹³ Basa boe ma ata nomer kaneen fuu ndia to'in. De au mete-ita mei lilo mbilas mana nasare mbali Manetualain fo ara paken hotu ai daa kaboo menik. Hambu harak esa kalua numa mei naa susuran haa sara mai. ¹⁴ Harak naa nafada ata naa fo ana bei fo fuu basak ka to'in naa nae, "Hambu ata haa neni futuk kara dook ka rai lee mo'ok esa ena, nade lee Efrat. Muu makambo'ik kasa leo!" ¹⁵ Boe ma ana neu nakambo'ik kasa fo ara reu rakanisa hatahori dae-bafok, ndaa no ndia teun, ndia bulan, ndia fain ma ndia li'un fo Manetualain naketu memak kana ena. Mete ma ita ba'e basa hatahori dae-bafok nai dae-inak ia neu baba'ek telu, na, kada baba'ek esa ndia mana matek kara. ¹⁶ Ara rafada au rae, atar raa soldadun fo mana sa'e ndara musur raa, dedesin nara kefin natun dua. ¹⁷ De au mete-ita soldadur raa ro sira ndaran nara. Soldadur raa pake babata tendek dulak telu, ndia mbila kara-karak, momodo manggadilak, ma uni balerang. Ndarar raa langgan sama leo singa langgan. Hambu a'i, a'i masuk ma balerang oo rasapura ruma ndarar raa bafan nara mai, ¹⁸ fo fee doidosok matak telu nai dae-inak. Doidosok mana kalua numa ndarar raa bafan nara mai rakamate baba'ek esa numa baba'ek telu mai numa basa hatahorir marai dae-inak mai. ¹⁹ Boe ma ndarar raa reu tao doidoso hatahori dae-bafok pake sira bafan ma ikon nara. Nai ndara ikon nara raa, hambu langgak sama leo mengge langgan.

²⁰ Tehuu bei hambu hatahori dae-bafok laen nara rai dae-inak, fo ta hambu nekenisak ruma soseek kara raa mai. Leo mae talo naa oo, tehoo ara ta nau la'o ela sira manggaraun nara boe. Ara songgo-tanggu neu nitu nakandoo,

---

✧ **9:13** Kalua numa Masir mai 30:1-3

ma songgo-tanggu buas sosonggok fo ara taon numa lilo mbilas, lilo fulak, riti, batu ma ai mai. Leo mae buas sara raa, ta mete-rita, ta bisa ramanene ma ta bisa la'ok, tehoo ara songgo-tanggu sara ta pake hahaek!✧ ²¹ Ara oo ta nau hahae numa sira sala laen nara mai boe, sama leo rakanisa hatahori, pake malela makiuk, la'ok sala ro hatahori fo ta ndia sao toun do ndia sao inan, ma ramana'o.

10

Ata numa nusa tetuk do inggu temak mai no susura kadi'i ana neni luluk

¹ Basa boe ma au mete-ita Manetualain atan ta hoho'ak esa konda numa nusa tetuk do inggu temak mai. Ndia ao-inan soso'ak mboti nalan. Hambu elus oo eko-feo langgan boe. Matan nasa'a sama leo ledoo, ma ein mbila sama leo a'i. ² Ana to'u susura kadi'i ana neni luluk esa, neni nakambelak ena. Ana nambariik no ei konan nai tasi dale ma ei kiin nai mada lai. ³ De ana kii-bolu no haran nahere, sama leo singa aro. Ana kii-bolu basa, boe ma lalai nakaruu bala haran natuti-nanatok la'e hitu. ⁴ Neu lalai nakaruu bala basa, boe ma au nau surak sira kokolan ena. Tehoo au amanene harak esa numa nusa tetuk do inggu temak mai nae, "Weeh! O boso mafada hatahorir la'e-neu nekeruu kahituk kara raa kokolan, ee! Ta bole surak hata-hata."

⁵ Boe ma ata mana mambariik no ein esa nai tasi ma ein esa nai mada lai naa, so'u botik lima konan neni lalai neu, ⁶ de sumbasoo nae, "Au kokolang ia, memak tetebes! Au

---

✧ **9:20** Sosoda Koko-kikiok kara 115:4-7; 135:15-17; Daniel 5:23

sumba-soo pake Manetualain naden, nahuu Ndia mana masodak losa doon naa neu! Ana ndia nakadadadik lalai no dae-inak, ma basa oe-isin lala'en ena. Dadi nenene matalolole! Faik fo ita tahanik naa, sangga losa ena. ⁷ Mete ma Manetualain ata nomer kahitun nau fuu to'in ena, na, neu ko Manetualain tao tungga Ndia nanaen, fo lele uluk hatahori bei ta bubuluk kana. Tehuu nanaek naa, Ana nafada neu Ndia mana to'u dede'an nara ena fo raono-lalau Ndia. Dadi nenene matalolole, huu au dede'a-kokolang ia, tetebes.”✧

⁸ Boe ma harak fo au amanenek numa lalai mai naa, kokolak seluk bali no au nae, “Yohanis, o muu leo muni ata mana nambariik eik esa nai tasi dale ma eik esa nai mada lai naa muu. Ha'i mala susura kadi'i ana neni luluk naa, fo neni nekembelak nai ndia liman naa.”

⁹ Basa boe ma au uni ata naa uu, fo oke susura kadi'i ana neni luluk naa. De ana nafada au nae, “Ha'i malan fo mu'a leo! Nai o bafam mameda makeek sama leo fani oe, tehuu neu ko ana tao nala o ta'im mameda malik.”

¹⁰ Ana kokolak basa talo naa, boe ma au simbo ala susura kadi'i ana neni luluk naa numa liman mai. De au u'an. Nai au bafang dale ameda makeek sama leo fani oe. Tehuu neu au kodo henin, au ameda malik nai au ta'ing dale.✧

¹¹ Boe ma hambu esa nadenu au nae, “O muste muu seluk bali fo mafada memak hata fo Manetualain nae taon nai dae-inak. Mafada la'e-neu hata fo neu ko ana dadi neu basa manek kara marai dae-inak ma neu hatahorir ruma

---

✧ **10:7** Kalua numa Masir mai 20:11; Tui Seluk la'e-neu Dala Masodak 32:40; Daniel 12:7; Amos 3:7 ✧ **10:10** Yeskiel 2:8—3:3

basa leor, basa hatahori nusak kara, ma basa dede'ak kara mai.”

11

Manetualain mana to'u dede'an dua ta hoho'ak

¹ Basa boe ma ara soro fee au ai u'ukuk esa, narun sama leo tete'e ai. Boe ma Manetualain parenda au nae, “Yohanis, mambadeik leo fo muu uku Au Uma Huhule-haradoi Ina-huung no mei tunu-hotung nai kota Yerusalem. Ma reke basa hatahorir mana hule-haradoik marai naa.✧ ² Tehuu hae uku Uma Huhule-haradoik naa bebelan, huu mamanak naa neni loo limak soa-neu hatahori nusa-nusak laen nara ena fo ta mana ralela Au. Neu ko ara mai momolotatabu tao ranggenggeo Au kotang naa, losa bulak 42 (ndia faik 1.260).✧ ³ Neu ko Au adenu Au hatahoring dua rai naa, fo ara dadi reu au mana to'u dede'ang. Neu ko ara pake bua-lo'a sususak ma rafada Au hara hehelung, losa faik 1.260 naa basa sara ena.”

⁴ Manetualain mana to'u dede'an Sakaria surak memak kana numa lele uluk mai ena, la'e-neu mana to'u dede'a kaduak kara iar. Ana lole sara pake nggambar ai setun huuk dua ma mana netetende lambu dua fo mana rambariik rasare Manetualain, fo naena haak parenda basa hatahorir marai dae-bafok.✧ ⁵ Mete ma hambu hatahorir nau rakasosoek Manetualain mana to'u dede'a kaduan nara ia, na, neu ko a'i kalua numa sira bafan nara mai fo tao nakade basa sira musun nara. No dalak naa, basa hatahorir

---

✧ **11:1** Yeskiel 40:3; Sakaria 2:1-2 ✧ **11:2** Lukas 21:24 ✧ **11:4** Sakaria 4:3, 11-14

fo mana nau rakasususak kasa, neu ko mate sara. ⁶ Neu faik fo dua sara dadi reu Manetualain mana to'u dede'an nai dae-inak, Ana fee sara koasa fo kena udan. Ana oo fee koasa fo tao oe matak dadi neu daak, ma koasa fo neni sosoek mata-matak nai dae-inak ia, tungga kada sira hihii nara boe.✧

⁷ Mete ma sira fain fo rafada Manetualain hara hehelun nara basa ena, na, neu ko banda kakiki-kakaak esa kalua numa bolo doidosok fo ikon taak naa mai. Ana natati laban dua sara, losa nasenggi ma nakanisa sara.✧ ⁸⁻⁹ No dalak naa, dua sara mate numa kota mo'ok fo fai bakahulun hatahorir rakanisa sira Lamatuan numa ai nggangek. Kota naa, dadi kota manggarauk ena sama leo Sodom ma Masir tembo uluk. Neu ko hatahori nggari heni mana to'u dede'ak kara raa ao-mbaa mamaten nara reu dalak, losa faik telu seserik. Boe ma hatahorir ruma basa leor, basa hatahori nusak kara, basa dede'ak kara, ma basa nusak kara mai ranilu ao-mbaa mamates kaduak kara raa. Ara oo ta fee luas fo ratoi sara boe,✧ ¹⁰ nahuu ara ramahoko mete-rita hatahori kaduak kara raa mate sara ena. Huu dua sara ndia soa tao babalik basa hatahorir marai dae-inak dudu'a manggaraun. De ara tao feta rame-rame, ma esa haitua fee esa hadia.

¹¹ Tehuu basa faik telu seserik, neu ko Manetualain fee sara ani hahaek, fo ara rasoda fali. Boe ma basa hatahorir fo mana mete-rita sara, dere faku-faku.✧ ¹² De mana to'u dede'a kaduak kara raa neu ko ramanene hara maherek esa

---

✧ **11:6** 1 Mane-manek kara 17:1; Kalua numa Masir mai 7:17-19; 1 Samuel 4:8 ✧ **11:7** Daniel 7:7; Dae-bafo Beuk 13:5-7; 17:8; Daniel 7:21 ✧ **11:8-9** Yesaya 1:9-10 ✧ **11:11** Yeskiel 37:10

numa lalai mai, fo nadenu sara nae, “Wee! Ei dua ngga hene lain ia mai leo!” Boe ma dua sara neni so'uk lalai reu no soso'ak mboti nala sara. Ara mete-rita talo naa, boe ma musun nara bafa bese mboo. ☆ ¹³ Medak neu ma, dae nanggenggo nalan seli. Mete ma ita reke basa umar marai kota, numa uma salahunu mai hambu esa ndia ndefa henin. Ma hambu hatahori rifun hitu mates sara. Hatahori laen ta mana matek kara ramata'u ralan seli. Tehuu neu ko ara oo fee hada-horomatak neu Manetualain boe, nahuu Ana ndia to'u parenda nai nusa tetuk do inggu temak. ☆

¹⁴ No dalak naa, sosoek nomer kaduan la'o seli ena. Tehuu besa-besa, ee! Sosoek nomer katelun sangga mai ena.

Fuu to'ik nomer kahitun — Manetualain no Yesus Karistus to'u parenda nai dae-inak

¹⁵ Basa naa, Manetualain ata nomer kahitun numa nusa tetuk do inggu temak mai fuu ndia to'in. Medak neu ma, au amanene harak no'un seli ruma nusa tetuk do inggu temak mai rae,

“Hatematak ia mana to'u parenda nai dae-inak,

kada Manetualain no Karistus,

ndia Manetualain Hatahorin fo Ana here nalan numa lele uluk mai ena.

Neu ko Manetualain to'u parenda-koasa nakandoo sama leo Manek, losa doon naa neu.” ☆

¹⁶ Mane leo kadua hulu haak kara raa fo mana ranggatuuk rai kadera man-parendar marai Manetualain matan naa, ara oo ramanene harak

---

☆ **11:12** 2 Mane-manek kara 2:11 ☆ **11:13** Dae-bafo Beuk 6:12; 16:18 ☆ **11:15** Kalua numa Masir mai 15:18; Daniel 2:44; 7:14,

kara raa boe. Boe ma ara sendek luu-langgan
nara losa idu-matan nara la'e daer, fo koa-kio
neu Manetualain, ¹⁷ ma soda-helo rae,
“Oo, Manetualain!

Ai Lamatuan!

Manetualain ndia parenda basa-basan.

Manetualain ndia to'u koasa basa-basan.

Manetualain ndia nasoda numa lele uluk mai.

Manetualain ndia nasoda hatematak ia.

Ai moke makasi neu Manetualain,

nahuu Manetualain pake koasa mo'on ena,

fo to'u parenda nai dae-inak.

¹⁸ Tehuu hatahori nusa-nusak kara ramanasa,
huu ara ta nau tungga Manetualain.

Tehuu hatematak ia Manetualain oo namanasa
boe,

nahuu ara ta nau ralela sana.

Hatematak ia fain losa ena,

fo Manetualain huku-doki hatahorir fo ta
mana tao matak neu Ndia.

Hatematak ia fain losa ena,

fo Manetualain nakalulutu hatahori fo mana
nakalulutu hatahori laen.

Hatematak ia fain losa ena,

fo Manetualain parisa hatahori mates sara
dede'an.

Hatematak ia fain losa ena,

fo Manetualain bala hatahori neondan nara
mbuse titin.

Ndia, Manetualain mana to'u dede'an nara,

ma Manetualain hatahorin nara,

mo'o-kadi'ik, lasi-murik.

Manetualain bala basa hatahorir,

fo mana fee hada-horomatak neu naden.”[☆]

[☆] **11:18** Sosoda Kokoa-kikiok kara 2:5; 110:5; 115:13

¹⁹ Basa naa, au mete-ita nai nusa tetuk do inggu temak, Manetualain Uma Huhule-haradoin lelesun neni soik. Boe ma au mete-ita peti fo fai bakahulun ara paken mbeda Manetualain paren-dan neni surak nai batu lain. Boe ma ndelas sara tee reu-mai, lalai nasapaparak natuti-nanatok, dae-inak nanggenggo, ma uda eis batu mambera tuda numa lalai mai.✧

12

Mengge buta natati laban inak esa no anan

¹ Basa naa, medak neu ma au mete-ita tanda ta hoho'ak esa toda numa lalai mai, fo hatahori dae-bafok bei ta mete-nitan: hambu inak esa, ao-inan neni mbotik no ledo. Ana tabu ein neu bulan lain. Ana pake solangga manek neni heti nduuk salahunu dua. ² Inak naa kairuk, ma ana kada bu'i, huu ta'in nambeta nae bonggi.

³ Medak neu ma, au mete-ita seluk tanda ta hoho'ak laen esa toda numa lalai mai. Hambu mengge buta mbilas mo'ok esa. Langgan hitu, ma susuran salahunu. Ana pake solangga manek hitu nai langga kahitun nara.✧ ⁴ Ana pake ikon fo sasaa namopo heni baba'ek esa numa basa nduuk kara marai lalai mai. Elak kara kada baba'ek dua. Basa de ana toko heni nduuk kara raa reni dae-bafok mai. Boe ma ana neu nambariik nasare inak naa, fo nahani losa ana bonggi. HUU ana nae kodo heni memak kakanak naa.✧ ⁵ De inak bonggi nala Ana touk esa. Tehuu Manetualain atan esa numa nusa tetuk do inggu temak mai fonda nala Kakanak naa. Boe ma

✧ **11:19** Dae-bafo Beuk 8:5; 16:18; 16:21 ✧ **12:3** Daniel 7:7

✧ **12:4** Daniel 8:10

noo Kakanak naa neni Manetualain neu fo Ana parenda sama-sama no Manetualain nai nusa tetuk do inggu temak. Huu Kakanak naa, neu ko parenda basa hatahori nusa-nusak kara marai dae-inak no koasa ta neni babanggak mete'en.✧

⁶ Tehuu inak naa nalai neni mamana nees esa neu fo Manetualain sadia memak feen ena. Neu ko ara fadulin nai naa losa teuk telu seserik (ndia faik 1.260).

Mikael natati laban mengge buta nai nusa tetuk do inggu temak

⁷ Basa boe ma netati mo'ok dadi numa nusa tetuk do inggu temak. Manetualain atan nara ro sira malanggan manade Mikael, ratati laban mengge buta naa no ana nunin nara.✧ ⁸ Boe ma Mikael asa rasenggi mengge buta naa no ana nunin nara. Basa de ara ka'i mengge buta naa no ana nunin nara, fo ta bole leo nai nusa tetuk do inggu temak bali. ⁹ Huu naa de ara husi

heni sara ruma nusa tetuk do inggu temak mai, de piru henii sara reni dae-inak mai. Mengge buta naa, ndia nitur malanggan fo raseseik kana rae, 'Nitu-mula'. Numa makasososan mai ana kada pepeko-leleko hatahori dae-bafok fo ara tao salak.✧ ¹⁰ Basa boe ma au amanene seluk hara maherek esa numa lalai mai nae,

“Fai bakahulun mengge buta naa nambariik nakandoo numa Manetualain matan.

Ndia naa, mana bafa lafok fo soa ndae salak neu ita toranoo kamaheren nara.

✧ 12:5 Yesaya 66:7; Sosoda Kokoa-kikiok kara 2:9 ✧ 12:7 Daniel 10:13, 21; 12:1; Yudas 9 ✧ 12:9 Tutui Makasososak 3:1; Lukas 10:18

Ana soa nakasasa'ek salak neu sara
hatu-leledon.

Tehuu hatematak ia ana neni piru henik numa
nusa tetuk do inggu temak mai ena.

Dadi hatematak ia basan matetu-mandaik.

Hatematak ia fain losa ena, fo Manetualain
tao nasoi-nasoda hatahori dae-bafok.

Hatematak ia Manetualain to'u parenda no Ndia
koasan ta neni babanggak.

Ma Ana so'uk nala Karistus ena,

ndia Hatahori fo Ana here nalak ena
fo dadi Manek soa-neu basa hatahori
nusa-nusak kara.✧

11 Ita toranoo kamaheren nara rasenggi mengge
buta naa fo fai bakahulun ndae salak neu
sara,

nahuu Bibi Lombo Ana daan titi henin ena
fo koka heni sira sala-singgon nara.

Ara oo rasenggi mengge buta naa boe,

nahuu ara rambarani tui-bengga neu hata-
horir la'e-neu Bibi Lombo Ana dale susuen
neu sara.

Leo mae hatahorir ramanasa losa rae rakanisa
sara oo,

tehuu ara ta rakaheok boe.

12 Dadi basa mana masodak lala'en marai nusa
tetuk do inggu temak, muste ramahoko!

Tehuu basa mana masodak lala'en marai
dae-inak muste ranea,

nahuu sosoek nae daka nala ei ena.

Nitur malanggan konda nai ei ena.

Ana namanasa nalan seli ena,

nahuu ana bubuluk nae, ndia fain fo tao
manggarauk naa, nae basan ena!"

✧ 12:10 Ayub 1:9-11; Sakaria 3:1

Mengge buta sangga nakandoo inak naa nai dae-inak

¹³ Neu faik fo mengge buta naa bubuluk nae, ndia neni nggari henik nai dae-inak ena, boe ma ana neu sangga fo nau nakasususak inak naa fo mana bonggi nala Kakanak naa. ¹⁴ Tehuu ara fee inak naa lidak dua sama leo mbui marambua mo'ok lidan, mita fo ana lambu neu keke nai mamana nees fo dook ka numa mengge buta naa mai. Numa naa ara fadulin losa teuk telu seserik.* ¹⁵ Mengge buta naa mete-nita talo naa, boe ma ana nasapura kalua heni oe sama leo faa, fo nae mbamba neni inak naa. ¹⁶ Tehuu dae-inak fali nala inak naa, no dalak dae natangga fo musi nabasa oe mana faa kalua numa mengge buta naa bafan mai, mita fo oe naa boso losa inak naa. ¹⁷ Basa boe ma mengge buta naa namanasa nalan seli neu inak naa. De ana kalua fo neu natati laban inak naa anan laen nara, sira hatahorir fo mana leo-la'o tungga Manetualain parendan, ma manaku rae, sira raa Yesus hatahorin. ¹⁸ Basa boe ma mengge buta naa neu nambariik neu tasi tatain. Ana henggu nisin.

13

Banda kakiki-kakaak mana kalua numa tasi dale mai

¹ Basa boe ma au mete-ita banda kakiki-kakaak esa kalua numa tasi dale mai. Langgan hitu ma

---

* **12:14** Susura Malalaok dede'a Yunani huuk surak nae, “tembo esa, tembo dua, ma tembo seserik esa”. Dede'a de'ek kara raa, sama ro marai *Daniel* 7: 25, 12:7. Ndia fain, sama no bulak 42, do, faik 1.260 nai baba'ek 11: 2-3 manai lain.

susuran salahunu. Ana pake solangga manek esa-esak nai ndia susuran nara. Nai langgan nara raa neni surak dede'a de'ek nekedadaek neu Manetualain. ☆ ² Ndia ao-inan, sama leo meo-asu. Ndia ein, sama leo baruang ein. Ma bafan, sama leo singa bafan. Mengge buta naa fee haak neu banda kakiki-kakaak naa fo nanggatuuk neu kadera man-parenda, ma pake basa ndia koasan lala'en. ☆ ³ Nai banda kakiki-kakaak naa langgan esa, hambu foa mo'ok, nok bali ana neni tati nitak losa ela ba'uk ka ana mate, tehoo ta dadi mate. Basa hatahorir marai dae-inak heran mete-rita banda kakiki-kakaak naa ta hoho'an, de ara tunggan. ⁴ Basa boe ma ara oo fee hada-horomatak neu mengge buta naa, ma rakadedemak kana sama leo Manetualain boe, nahuu mengge naa fee koasa neu banda kakiki-kakaak naa ena. Hatahorir raa oo koa-kio banda kakiki-kakaak naa boe rae, "Banda naa, ta hoho'ak sudi selik kana! Ta hambu esa boe na bisa nasenggin!"

⁵ Manetualain fee lelak neu banda kakiki-kakaak naa fo ana kokolak koa ao, ma kokolak nakadadaek Manetualain. Banda naa hambu luas fo to'u parenda, losa teuk telu seserik (ndia bulak 42). ⁶ Hoo naa de ana kokolak nakatudak Manetualain naden. Ma ana oo kokolak nakadadaek basa Manetualain hatahorin nara fo mana leo rai nusa tetuk do inggu temak boe. ☆ ⁷ Manetualain oo fee luas neun fo natati laban Manetualain hatahorin nara, losa nasenggi sara boe. Ana oo hambu koasa fo parenda hatahorir numa basa leor, basa hatahori nusak

---

☆ **13:1** Daniel 7:3; Dae-bafo Beuk 17:3, 7-12   ☆ **13:2** Daniel 7:4-6   ☆ **13:6** Daniel 7:8, 25; 11:36

kara, basa dede'ak kara, ma basa nusak kara marai dae-inak mai boe.✠ 8 Huu naa de basa hatahorir marai dae-inak songgo-tanggu banda kakiki-kakaak naa. Sira raa, ndia basa hatahorir fo naden nara ta neni surak nai Bibi Lombo Ana Susuran dale. Fai bakahulun hatahorir rakanisa Bibi Lombo Ana naa ena, tehoo Manetualain tao nasoda falik kana numa mamaten mai. Neu Manetualain bei ta adu dae-bafok ia, Ana surak memak basa hatahori kamaherek kara naden nai susurak naa dale nae, sira raa, ndia neu ko hambu masodak tetebes ta mana ketuk.✠

9 “Nenene matalolole!

10 Mete ma Manetualain naketu-naladi ena nae, hatahori esa, muste humu ralan, na, neu ko humu ralan.

Mete ma Manetualain naketu-naladi ena nae, hatahori esa muste hambu nekenisak renik tafa, na, neu ko rakanisan renik tafa.”

De Manetualain hatahorin nara boso rakad-edeak, te naa dadi neu omba-lelak fo ara rakatataka tungga ma ramahere rakandoo neun na!✠

Banda kakiki-kakaak mana kalua numa dae-inak mai

11 Basa naa, au mete-ita banda kakiki-kakaak laen, kalua numa dae-inak mai. Susuran dua, sama leo bibi lombo susuran. Ma haran, sama leo mengge buta haran. 12 Ana dadi neu mana to'u dede'ak soa-neu ndia malanggan, ndia banda kakiki-kakaak kaesan naa, fo fai bakahulun neni tati nitak, de ela ba'uk ka maten.

✠ 13:7 Daniel 7:21 ✠ 13:8 Sosoda Kokoa-kikiok kara 69:29

✠ 13:10 Yermia 15:2; 43:11

Ana hambu koasa numa ndia malanggan mai, fo nakasetik basa hatahorir marai dae-inak songgo-tunggu neu ndia malanggan. ¹³ Ana oo tao tanda heran nara ta hoho'ak boe, losa-losak ana bisa nakonda a'i numa lalai mai, neu hatahori no'uk kara matan. ¹⁴ No dalak naa, banda kakiki-kakaak nomer kaduan naa, pake ndia malanggan koasan fo pepeko-leleko hatahorir marai dae-inak. Ana oo parenda hatahorir fo doki rala patong esa, sama leo ndia malanggan mata-aon boe, fo ara fee hada-horomatak neu ndia malanggan, fo fai bakahulun neni tatik losa ela ba'uk ka maten. ¹⁵ Manetualain oo fee lelak neu banda mana pepeko-lelekok naa boe, fo fee ani hahaek tao nahori patong naa. No dalak naa, patong naa bisa kokolak, ma fee parenda fo rakanisa hatahori ta mana nau songgo-tunggu neun. ¹⁶ Banda mana pepeko-lelekok naa oo nakasetik basa hatahorir fo simbok rala dededek nai sira lima konan, do nai sira odamatan boe. Basa hatahorir, mo'o-kadi'ik, kamasu'ik ma hata taak, mana nekembo'ik do, ata-dato, basa sara muste simbok dededek naa. ¹⁷ Mete ma taa, na, ara ta bisa rase'o do rahasak hata esa boe na. Nai dededek naa, neni surak banda kakiki-kakaak nomer kaesan naa naden, ma ndia nomer.

¹⁸ Nai ia muste pake utek, ou! Hatahori malelak bisa nalela nomer naa, ndia sosoa-ndandaan. Nomer naa ndia natudu nala hatahori dae-bafok esa, ndia “666”.*

---

* **13:18** Tungga hatahori mana malela la'e-neu Susura Malalaok tembo uluk nai naa, nomer “6” sosoa-ndandaan, ndia dede'ak ta malole esa, fo ta mana tesa-tamak, do, manggarauk. Dadi nomer “666” ia sosoa-ndandaan nae, “manggarauk mate'en”.

14

Bibi Lombo Ana no Ndia hatahorin nara 144.000

¹ Basa boe ma au botik matang, medak neu te au mete-ita Bibi Lombo Ana naa nambariik nai lete anak esa lain, nade letek Sion. Ana nambariik sama-sama no hatahori 144.000. Nai basa sara odamatan, neni surak Bibi Lombo Ana naa no Aman naden.☆ ² De au amanene harak esa numa lalai mai. Harak naa, lii mo'on sama leo oe totolik ma nandoro sama leo lalai nasaparak. Tehuu harak naa lolen seli, leo bali hatahori no'uk ka rakaminak sasandu. ³ Boe ma au mete-ita hatahori ka-144.000 kara raa rambariik rasare mbali Manetualain, ma horis ta hoho'ak kahaak kara fo mana eko-feo Manetualain kadera man-parendan naa, ma mane leo kadua hulu haak kara raa. Hatahori no'uk kara raa soda-helo sosoda beuk esa. Kada sira mesa kasa ndia bubuluk sosodak naa, tehuu hatahori laen taa. Sira iar ndia mana malole ro Manetualain, nahuu Manetualain pake Anan daan, de tefa-soi nala sara ena. ⁴ Sira masodan malalaok, sama leo ta'e anak fo bei ta sunggu-soro nakabua nita no inak. Ara tungga raherek Bibi Lombo Ana naa reni bee reu a mesan, nahuu Manetualain tefa-soi nala sara pake Anan daan ena, mita fo ara dadi reu Ndia enan. Huu naa de sira iar sama leo mbule uluk fo hatahorir reni sara ruma osin nara mai, fo loo lima sara reu Manetualain no Bibi Lombo Ana naa. ⁵ Ara oo ta mana pepeko-lelekok, nahuu dalen nara lololaok boe.☆

☆ **14:1** Yeskiel 9:4; Dae-bafo Beuk 7:3   ☆ **14:5** Sefanya 3:13

*Ata telu ruma nusa tetuk do inggu temak mai
reni hara liik*

⁶ Basa boe ma au mete-ita Manetualain atan esa bali numa nusa tetuk do inggu temak mai. Ana lambu seku nai lalai, fo tao natanggela Manetualain Hara Lii Malolen ta mana ketuk. Ana lambu ndule fo nafada basa hatahorir marai dae-inak, ruma basa leor, basa hatahori nusak kara, basa dede'ak kara, ma basa nusak kara mai. ⁷ Ana kokolak nahere haran tingga-tingga nae,

“Ei muste fee hada-horomatak neu Manetualain!
Ei muste makadedemak Ndia naden fo ta neni babanggak!

Huu fain losa ena,
fo Manetualain parisa basa hatahorir tatao-nono'in.

Koa-kio neu Ndia!

Makadedemak Ndia naden!

Huu Ana ndia nakadadadik nala lalai no dae-inak.

Ma Ana ndia parenda fo tasi ma oe matak kara basa sara dadi.”

⁸ Au kokolak basa talo naa, boe ma au mete-ita ata laen esa bali numa nusa tetuk do inggu temak mai, fo mai tungga ndia. Ana nafada nae, “Makalulutuk ena! Makalulutuk ena! Kota Babel ta hoho'ak naa, nakalulutu ena! Kota manggarauk naa, ndefa henin natetu no daer ena. Fai bakahulun kota naa sama leo ina petak fo mana soa nakasetik basa hatahori nusak kara marai dae-inak rinu mafuk tungga kada ndia sunda-pandain. Tehuu hatematak ia kota

naa nameda nala Manetualain nasa-odadedein ena!”[☆]

⁹ Basa naa au mete-ita ata laen bali numa nusa tetuk do inggu temak mai, fo mai tungga ata nomer kaduan naa. Ana kokolak nahere haran tingga-tingga nae, “Besa-besa, ee! Basa hatahorir fo mana songgo-tunggu banda kakiki-kakaak naa no ndia patong, do, simbo ndia dededen nai odamatan, do, nai liman, neu ko ara oo rameda Manetualain nasa-odadedein boe!

¹⁰ Neu ko Manetualain mesa kana mbo'a nasan neu sara, sama leo Ana fee sara rinu anggor oe ulu malik. Neu ko Ana nggari heni sara reni a'i mbila balerang ta mana matek reu. Ndia atan nara maruma nusa tetuk do inggu temak mai, ma Bibi Lombo Ana naa oo, mete-rita matak naa boe.[☆] ¹¹ Keke'un, basa hatahorir fo mana songgo-tunggu banda naa no ndia patong, do, simbo rala ndia dededen, neu ko ara hambu rala tunindenik talo naa no ta mana basak. A'i masuk numa sira doidoson mai, lume kalua lain neu ta mana ketuk hatu-leledon.”[☆]

¹²⁻¹³ Dadi basa naar sosoan nae, Manetualain hatahorin nara muste nenene ratalolole Ndia parendan, ramahere rakandoo neu Yesus, ma bosu rakadedeak.

Basa boe ma au amanene harak esa numa lalai mai, nafada au nae, “Yohanis! O muste surak talo ia: Mulai hatematak ia, mete ma hatahorir fo mana ramahere neu Lamatuak Yesus losa ara mate, na, ara raua ralan seli.”

De Manetualain Dula-dale Malalaon naselu nae, “Tebe! Neu ko ara raua ralan seli!

[☆] **14:8** Yesaya 21:9; Yermia 51:8; Dae-bafo Beuk 18:2 [☆] **14:10**
 Yesaya 51:17; Tutui Makasososak 19:24; Yeskiel 38:22 [☆] **14:11**
 Yesaya 34:10

Ara hambu doidosok nai dae-bafok ena, tehoo ara rakatataka fo tungga Manetualain rakan-doo. De neu ko Manetualain bala sira sosotamamanggun, ma ara ta doidoso nai nusa tetuk do inggu temak ena bali.”

Manetualain huku-dokin nai dae-inak sama leo ketu-koru pake dombe kakaik

¹⁴ Basa naa, au botik matang. Medak neu ma, au mete-ita soso'a mutik manggahadok esa, ma hambu hatahori esa nanggatuuk numa soso'ak naa lain. Hatahori naa, nok bali Hatahori Dae-bafo Isi-isik. Ana pake solangga joara numa lilo mbilas mai, ma ana to'u dombe kakaik matande esa. ☆

¹⁵ De au mete-ita ata laen esa numa nusa tetuk do inggu temak mai bali. Ana kalua numa Manetualain Uma Huhule-haradoin mai. Ana nanggou nafada Hatahori manai soso'ak naa nae, “Pake o dombe kakain naa, fo ketu-koru leo! Huu faik fo nekeubua nala dae-inak buna-boan nara, losa ena.” ☆ ¹⁶ Boe ma Hatahori fo mana nanggatuuk numa soso'ak naa, lombe Ndia dombe kakain, de ketu-koru ma naduduru nala dae-inak buna-boan nara.

¹⁷ Boe ma ata laen esa bali, kalua numa Uma Huhule-haradoik manai nusa tetuk do inggu temak dale mai. Ana oo to'u dombe kakaik matande esa boe fo nae kedi ai boak.

¹⁸ Basa de ata laen esa bali, kalua numa mamana hotu ai daa kaboo menik numa Uma Huhule-haradoik manai nusa tetuk do inggu temak naa mai. Ata ia uen, ndia nanea a'i manai mamana hotu ai daa kaboo menik naa. Ana bolu

nadenu ata mana to'u dombe kakaik naa nae, “Pake o dombe kakain naa, fo muu kedi ai boak nai dae-inak leo! Huu nai naa, ai anggor boan nara latuk kara ena.”¹⁹ De ata naa lombe ndia dombe kakain neni dae-inak neu, fo kedi nala anggor nggiin nara. Boe ma ana mbo'a anggor boak kara raa reni bak rumu-ke'ek dale reu. Basa de ara heheta sara fo sangga ha'i anggor oen. Heheta anggor boan nai bak rumu-ke'ek naa, sosoan ndia Manetualain nasan.²⁰ Bak rumu-ke'ek naa, hambun nai kota deak. Neu ara heheta anggor boan nara raa, boe ma daak faa kalua no'un seli. Daak naa fafaan sama leo lee esa, narun kilo meter 300, ma deman meter esa seserik.* ☆

15

Ata hitu ruma nusa tetuk do inggu temak mai reni sosoe mo'ok hitu neni dae-inak mai

¹ Basa naa, au mete-ita matak ta hoho'ak esa numa lalai, losa au heran alan seli. Hambu ata hitu ruma nusa tetuk do inggu temak mai, esa-esak to'u koasa fo haitua sosoe mo'ok neni dae-inak mai. Sosoe kahituk kara iar, sosoe mate'en nara siran ena. Mete ma basa sara dadi ena, na, sosoa-ndandaan nae, Manetualain dalen makasufu ena, de Ana ta namanasa seluk hatahori dae-bafok bali.

---

* **14:20** Susura Malalaok dede'a Yunani surak lee naa narun nae, “stadia 1.600”, ndia kilo meter 296 losa 300. Ma lee naa deman, ara surak rae, “sama leo ndara rapan”, ndia meter esa seserik. Sira ndaran nara ba'u lena ndara Rote. ☆ **14:20** Yesaya 63:3; Bu'i Reu-reu 1:15; Dae-bafo Beuk 19:15

² Basa boe ma au mete-ita tasi mana mbilak sama leo titiro babalik no a'i. Au oo mete-ita hatahori no'uk ka rambariik rai tasi naa tatain boe. Sira raa, hatahori fo ta mana tungga banda kakiki-kakaak naa, ta songgo ndia patong, ma ta simbok ndia dededen. Basa sara to'u bua kaliik sama leo sasandu, fo ara simbon numa Manetualain mai. ³ De ara soda-helo sosodak esa numa ba'i Musa mai, fo ndia Manetualain hatahori neondan lele uluk. Hatahori raa oo soda-helo fo koa-kio neu Yesus boe. Fai bakahulun hatahorir rakanisan, sama leo hatahorir hala bibi lombo ana nai Manetualain Uma Huhule-haradoin, fo tao rakasufu Ndia dalen. Ara soda-helo rae,*
 "Ai koa-kio Manetualain!

Ai makadedemak Manetualain naden!

Huu Manetualain koasan sudi selik kana.

Ma Manetualain ta neni babanggan heran sudi selik kana.

Manetualain to'u parenda-koasa neu basa hatahori nusak kara marai dae-inak ena.

Manetualain dadi Manek soa-neu basa leor marai dae-bafok ena.

Basa hata fo Manetualain aduk, sudi selik kana!

Manetualain ue-osan, lolen seli!

Manetualain eno-dalan, ndoos sudi selik kana.

Manetualain masodan, tetebes mate'en!✧

⁴ Basa hatahorir rakadedemak Manetualain naden,

basa hatahorir koa-kio Manetualain malolen.

Huu kada Manetualain mesa kana malalaok.

---

* **15:3** Musa surak nala sosodak naa neu faik fo Manetualain nuni no hatahori Isra'el asa kalua numa Masir mai, fo sira mamana doidoson naa. ✧ **15:3** Kalua numa Masir mai 15:1-18

Ma kada Manetualain mesa kana ta naena salak.

Neu ko basa hatahori nusak kara mai rakalukurakatele neu Manetualain.

Neu ko basa leor mai roke makasi neu Manetualain.

Huu basa hatahorir mete-rita Manetualain ue-osa neulaun ena.

Ma basa hatahorir bubuluk Manetualain dale ndoon ena.”✧

⁵ Neu hatahorir raa soda-helo basa, boe ma au mete-ita Kama Malalaok Mate'en naa nai Manetualain Uma Huhule-haradoin manai nusa tetuk do inggu temak, ma ndia tema ririndin neni soi loak.✧ ⁶ Boe ma au mete-ita ata kahituk kara raa ruma nusa tetuk do inggu temak mai fo mana reni sosoe kahituk kara raa. Ara kalua ruma Uma Huhule-haradoik mai. Ara pake bua-lo'a muti manggadilak lao ndoos, ma ara pake ndae aruk fo taon numa lilo mbila isik mai. ⁷ Basa de au mete-ita esa numa horis ta hoho'ak kahaak kara raa mai, fo marai Manetualain kadera man-parenda boboan, ba'e bokor lilo mbilas hitu fee ata kahituk kara raa. Bokor kahituk kara raa, esa-esak neni isik no huku-dokik numa Manetualain mai. Ndia mana masodak seku neu. Ana nahani a fo fee nasa-ododedein neni dae-inak mai. ⁸ Ta dook ka boe ma Uma Huhule-haradoik naa sofek no a'i masuk fo kalua numa Manetualain ta neni babanggan ma koasan mai. Ta hambu hatahori esa boe na bisa maso neni naa neu. Ata kahituk kara raa muste mbo'a rakababasak sosoe kahituk kara

---

✧ **15:4** Yermia 10:7; Sosoda Kokoa-kikiok kara 86:9 ✧ **15:5** Kalua numa Masir mai 38:21

raa reni dae-inak mai, dei fo hatahori bisa maso reni naa reu.✧

16

Manetualain nasa-odadedein lua neni dae-inak mai

¹ Basa boe ma au amanene hara maherek esa kalua numa Uma Huhule-haradoik dale mai, fo parenda ata kahituk kara raa nae, “Miu leo! Ha'i meni bokor raa fo mbo'a heni Manetualain nasa-odadedein neni dae-inak neu leo.”

² Ara ramanene rala naa, boe ma ata kaesan mbo'a heni ndia bokor isin neni dae-inak mai. Medak neu ma, sosoek daka nala basa hatahorir fo mana simbo rita banda kakiki-kakaak naa dededen, ma hatahori fo mana songgo-tanggu neu ndia patong. Ara hambu bisu mburuk, mbetan sudi selik kana.✧

³ Basa boe ma ata kaduan mbo'a heni ndia bokor isin neni tasi dale neu. Medak neu ma, oe mana nai tasi dadi neu daa kaboo mburuk, sama leo hatahori mates daan. Boe ma basa horis marai tasi dale, mate basa sara.

⁴ Basa de ata nomer katelun mbo'a heni ndia bokor isin neni leer ma oe matak kara dale reu. Boe ma basa oer raa dadi daak.✧ ⁵ De au amanene ata esa numa nusa tetuk do inggu temak mai, ndia koladu basa oer marai dae-inak. Ana koa-kio Manetualain nae, “Oo, Manetualain! Manetualain ndia malalaok!

✧ **15:8** Kalua numa Masir mai 40:34; 1 Mane-manek kara 8:10-11; 2 Isra'el no Yahuda Tutui Bakahulun 5:13-14; Yesaya 6:4

✧ **16:2** Kalua numa Masir mai 9:10 ✧ **16:4** Kalua numa Masir mai 7:17-21; Sosoda Kokoa-kikiok kara 78:44

Manetualain ndia ta tao nita salak!

Manetualain ndia nasoda numa maka-
sososan mai ena,

Ma neu ko Manetualain nasoda losa doon
naa neu.

Manetualain naketu-naladi dede'ak no matetuk
ena.

Manetualain fee huku-dokik no mandaak.

⁶ Hatahorir tao rambo'a heni

Manetualain hatahorin daan ena.

Hatahorir rakanisa

Manetualain mana to'u dede'an nara ena.

Huu naa de Manetualain nakasetik kasa ena fo
ara rinu daak boe.

Huu naa de Manetualain bala sara ma fee huku-
dokik no mandaak ena.”

⁷ Basa boe ma au amanene harak esa, kalua
numa mei tunu-hotuk mai, naselu nae,
“Tebe! Manetualain mana koasa mate'en.

Tebe! Manetualain ndia ta neni babanggak
mate'en.

Manetualain ndia naketu-naladi dede'ak no
matetuk.

Manetualain ndia fee huku-dokik no man-
daak.”

⁸ Boe ma ata nomer kahaan mbo'a heni ndia
bokor isin neni ledo neu. Medak neu ma, ledo
dadi neu katobi roo-rook, losa hatahori dae-
bafok kade roun nara. ⁹ Basa hatahori dae-bafok
fo rou kadek kara raa, lalangu Manetualain
naden, nahuu Ana ndia haitua sosoek naa neu
sara. Leo mae talo naa, tehoo ta hambu hatahori
esa boe na sale dalen do tuke tein fo fali neni
Manetualain neu, ma koa-kio neun.

¹⁰ Basa de ata nomer kaliman naa, mbo'a heni
ndia bokor isin neni banda kakiki-kakaak naa
kadera man-parendan neu. Medak neu ma,
makiu-makahatuk tatana nala basa hatahorir

fo mana songgo-tanggu ndia, losa ara henggu nisin nara, mita fo ara bisa rakatataka rala manggata'ak.✧ ¹¹ Ara oo lalanggu Manetualain nai nusa tetuk do inggu temak boe, nahuu sira hinan nara rambeta ralan seli. Leo mae talo naa, tehoo ta esa boe na hahae tao manggarauk, fo tungga falik Manetualain.

¹² Basa boe ma ata nomer kaneen mbo'a heni ndia bokor isin neni lee mo'ok manade Efrat naa neu. Boe ma lee naa oen mada tutik ka. De ara tao dalak numa naa fee mane-manek kara ma soldadur fo neu ko maruma dulu mai.✧ ¹³ Boe ma au mete-ita nitu manggarauk telu. Mata-aon nara leo nggenggede. Esa kalua numa mengge buta naa bafan mai. Esa kalua numa banda kakiki-kakaak naa bafan mai. Ma esa bali kalua numa mengge buta mana to'u dede'an fo mana pepeko-lelekok naa bafan mai. ¹⁴ Nitu kateluk kara raa raena koasa fo tao tanda heran mata-matak. Ara kalua fo reu ratonggo ro basa manek kara rai dae-bafok. Boe ma raheluk fo faik esa reu ratati laban Manetualain mana koasa mate'en. Tehoo faik fo ara raheluk ralan naa ena, la'e faik fo Manetualain henggenee elan fo tao nasenggi basa Ndia musun nara.

¹⁵⁻¹⁶ Mamanak fo neu ko ara rakabua fo rae ratati naa, dede'a Ibrani nae, *Armagedon*.

Yesus Karistus oo kokolak boe nae, “Masaneda matalolole! Medak neuk ka, Au mai no kaiboik nok bali na'o manu-meo fo hatahori ta meda rala sana. Hatahori fo mana mauak, ndia hatahori mana mahanik no nabua bua-lo'a mana daik kara. No dalak naa, neu faik fo Au mai, neu

---

✧ **16:10** Kalua numa Masir mai 10:21 ✧ **16:12** Yesaya 11:15

ko ana ta hambu mamaek, nahuu hatahorir ta mete-rita ndia makaholan.”✧

¹⁷ Basa de ata nomer kahitun mbo'a heni ndia bokor isin neni anin neu. Boe ma Manetualain kokolak nahere haran numa Ndia kadera man-parendan manai Uma Huhule-haradoik mai nae, “Basa ena! Au nasa-odadedeing lua heni basan ena!”

¹⁸ Boe ma hambu ndelas tee neu-mai, ma lalai nasapaparak matuti-manatok mo'on seli. Ma dae nanggenggo mo'on seli fo bei ta dadi nita nai dae-inak oo mai boe.✧ ¹⁹ Faik naa, Manetualain ta lilii kota Babel manggaraun. Ana pake dae nenggenggon sudi selik kana naa, mita fo kota ta hoho'ak naa ndara ba'en neu telu. Ana tao talo naa, mita fo hatahori Babel asa rameda rita Ndia nasa-odadedein. Kota-kota laen nara marai dae-bafok oo ndefa heni basa sara boe.✧

²⁰ Faik naa, basa pulur tendak heni sara talo kada naa leo, ma letek kara oo mopo heni basa sara boe.✧ ²¹ Hambu uda eis batu mana mo'or oo mbesi ruma lalai mai, de tuni nala hatahori dae-bafok boe. Eis batur raa, ketuk beran nara losa kilo nggeram haa hulu.* Uda eis naa tao nala hatahori dae-bafok kara doidoso, huu naa de ara lalangu Manetualain.✧

17

✧ **16:15-16** Mateos 24:43-44; Lukas 12:39-40; Dae-bafo Beuk 3:3; 2 Mane-manek kara 23:29; Sakaria 12:11 ✧ **16:18** Dae-bafo Beuk 8:5; 11:13; 19 ✧ **16:19** Yesaya 51:17 ✧ **16:20** Dae-bafo Beuk 6:14 * **16:21** Susura Malalaok dede'a Yunani surak nae, “beran sama leo *talenta* esa”. *Talenta* esa, beran kilo nggeram 34 losa 40. ✧ **16:21** Kalua numa Masir mai 9:23; Dae-bafo Beuk 11:19

Manetualain atan nakasasamak kota Babel sama leo ina petak

¹ Basa boe ma esa numa ata kahituk kara raa ruma nusa tetuk do inggu temak mai fo mana to'u bokor rouk kara raa, mai kokolak no au nae, "Mai ia dei! Au nau atudu o, talo bee fo Manetualain huku-doki ina petak manggarauk mate'en naa. Ina petak naa, ndia kota mo'ok fo ara rambaririik kana deka oe no'uk.✧ ² Fai bakahulun mane-manek kara sudi ruma bee mai, ara hohongge-lelena ro kota naa hatahorin nara. Hatahori laen nara oo mai rinu mafuk, ma tungga-tungga ro kota naa hohongge-lelenan boe."✧

³ Basa naa, Manetualain Dula-dalen maso nai au dale, de ata manuma nusa tetuk do inggu temak mai naa nuni no au uni mamana nees esa uu. Numa naa, au mete-ita inak esa nanggatuuk numa banda kakiki-kakaak mbila kara-karak esa lain. Banda naa langgan hitu, susuran salahunu. Nai basa ao-ina kateman neni surak dede'a de'ek fo mana nakadadaek Manetualain.✧ ⁴ Inak naa pake bua-lo'a banggana'uk mbilas ma mbila maranggeok. Ana heti aon no lilo mbilas, batu manggadilak mabeli, ma poemata. Nai lima kongan ana to'u manggo tee lilo mbilas esa, sofek no anggor. Anggor naa, fo ndia hohongge-lelenan, no basa hata manggarauk ma manggenggeok laen fo ana taok.✧ ⁵ Nai odamatan neni surak nadek esa, fo sosoa-ndandaan bei nemeninok. Dede'a neni surak naa, liin talo ia:

Au ia, Babel!

✧ **17:1** Yermia 51:13 ✧ **17:2** Yesaya 23:17; Yermia 51:7 ✧ **17:3** Dae-bafo Beuk 13:1 ✧ **17:4** Yermia 51:7

Ndia, kota ta hoho'ak mate'en!
 Basa manggarauk lala'en manai dae-bafok,
 mori-dadi numa au mai.
 Basa mana tao hohongge-lelenak manai
 dae-inak,
 okan nai au.

⁶ Boe ma au mete neu, te inak naa mafu nalan seli, nahuu ana ninu Manetualain hatahorin nara daan ena. Sosoa-ndandaan nae, ana nakanisa basa Manetualain hatahorin nara ena, nahuu ara ta hahae rafada hatahorir la'e-neu Yesus.

Au mete-ita talo naa, boe ma au amanggonggoak ka, ma au heran alan seli.

⁷ Tehuu ata naa natane au nae, “Tao hata de o mamanggonggoak ka talo naa? Mai fo au afada inak manggarauk naa sosoa-ndandaan. Leo naak oo no banda kakiki-kakaak fo kalangga hituk ma susurak salahunu fo ana sa'ek naa boe.
⁸ Fai bakahulun banda kakiki-kakaak naa leo-la'o numa dae-inak, tehoo hatematak ia ta sana ena. Ta dook ka bali te ana fali numa bolo doidoso ikon taak naa mai. Faik naa, hambu hatahorir fo leo-la'o numa dae-bafok, naden nara ta neni surak rai Bibi Lombo Ana Susuran dale, fo Manetualain surak memak kana neu faik fo Ana bei ta adu dae-bafok ia. Neu ko hatahorir raa ramanggonggoak kana mete-rita banda kakiki-kakaak naa, nahuu ana fali ena. Tehuu mete ma ana fali mai ena, na, neu ko Manetualain piru henin neni tasi a'i balerang fo mbilan ta kala matek neu.✧

✧ **17:8** Daniel 7:7; Dae-bafo Beuk 11:7; Sosoda Kokoa-kikiok kara 69:29

⁹ Hatahori mana malelak tetebes bisa nalela dede'ak ia sosoa-ndandaan. Banda kakiki-kakaak kalangga hituk naa sosoa-ndandaan nae, letek hitu. Ina petak naa nanggatuuk nai letek kara raa poin. Ma langga kahituk kara raa oo sosoa-ndandaan nae, manek hitu boe. ¹⁰ Numa manek kahituk kara raa mai, lima mate sara ena. Esa nanggatuuk to'u parenda hatematak ia. Esa bali bei ta mai. Tehuu mete ma ana mai ena, na, ana to'u parenda kada ta doo anak ka. ¹¹ Hatematak ia au afada la'e-neu banda kakiki-kakaak naa fo fai bakahulun leo-la'o, tehuu hatematak ia maten ena. Fai bakahulun ana oo maso nai mane kahituk kara raa dale boe, tehuu neu ana fali mai fo to'u parenda dadi neu manek kafalun. Neu ko ana oo nakalulutu boe.

¹² Susura kasalahunuk kara raa sosoa-ndandaan, ndia manek salahunu. Ara bei ta to'u parenda. Dei fo ara simbo koasa fo to'u parenda sama-sama ro banda kakiki-kakaak naa, tehuu kada ta doo anak ka.* ☆ ¹³ Basa sara rala harak fo loo lima sira koasan neni banda kakiki-kakaak naa neu. ¹⁴ Manek kara raa neu ko reu ramusuk laban Bibi Lombo Ana naa. Tehuu Bibi Lombo Ana naa no hatahorin nara, neu ko rasenggi basa sara. Hatahorir fo mana tungga Bibi Lombo Ana naa, ndia hatahori fo Ana here nalak kara, ma noke nala sara fo tungga raherek Ndia. Neu ko ara senggi, nahuu Bibi Lombo Ana naa ta neni babanggak sudi selik kana. Kada Ndia mesa kana dadi Manek soa-neu basa manek kara, ma Malanggan soa-neu basa

---

* **17:12** Susura Malalaok dede'a Yunani nai ia bisa naena sosoa-ndandaak dua, ndia: 1) kada ta doo anak ka; do, 2) kada li'u esak ka. ☆ **17:12** Daniel 7:24

malanggan nara.

¹⁵ Ma oe no'uk mana deka ina petak naa, ndia hatahorir ruma basa leor, basa hatahori nusak kara, basa dede'ak kara, ma basa nusak kara marai dae-inak mai. ¹⁶ Mane kasalahunuk kara raa ma banda kakiki-kakaak naa, neu ko ara mburuk ro inak fo ta mana mae nalelak naa. Neu ko ara le'a rala basa bua-lo'an ma basa bua-ba'un, de ara la'o elan hola-hola neu naa. Boe ma ara oo ra'a ao-mbaan boe. Basa boe ma ara piru nenetun neni a'i dale neu. ¹⁷ Manetualain mesa kana ndia tao losa basa mane kasalahunuk kara raa rala harak, fo loo lima sira koasan neni banda kakiki-kakaak naa neu, losa ana nakalulutu inak naa. No dalak naa, Manetualain nanaen lala'en, neu ko mori-dadi.

¹⁸ Ina petak fo o mitak naa, ndia kota ta hoho'ak fo ana parenda basa manek kara rai dae-inak.”

18

Manetualain atan tui kota Babel ndendefan

¹ Basa naa, au mete-ita Manetualain atan laen esa konda numa nusa tetuk do inggu temak mai. Ana naena koasa ma sa'ak ta hoho'ak, losa tao manggaledo basa dae-inak. ² Ana pake hara mo'ok fo nafada nae,

“Ndefa henin ena! Ndefa henin ena! Kota Babel
ndefa henin ena!

Rua henin ena! Rua henin ena! Kota ta hoho'ak
naa, rua henin ena!

Ana dadi neu nitur mamana leleon ena.

Ana dadi neu basa dula-dale manggarauk
kara dae huun ena.

Ana dadi neu basa mbui kaar mana ra'a
nenetuk mamana nekebuan ena.

Ana dadi neu basa banda manggarauk kara
lalaen ena.✧

³ Ndefa henin ena, nahuu basa hatahori nusa-
nusak kara marai dae-inak,

soa mai rinu mafuk numa ndia anggor mai.

Rua henin ena, nahuu basa leor marai dae-bafok,
soa mai sunda-pandai ro kota naa hatahorin.

Mane-manek kara ruma basa nusak kara mai,
mai hohongge-helena ruma naa.

Hatahori mana danggan ruma basa kotar mai,
mai rasese'o losa ara ramasu'i ena.

Huu kota naa sama leo inak fo mana soa
hasa basa hata fo neulaun lenak.

Huu kota naa sama leo ina petak fo
mana soa sangga basa hata fo malada-
malada."✧

⁴ Basa de au amanene harak laen esa bali
nanggou numa lalai mai nae,

“Wei! Basa Au hatahoring nggara ein!

Kalua malai la'o ela naa leo!

La'o ela kota naa leo!

Boso tao tungga kota naa hatahorin mangga-
raun,

fo boso hambu mala sira huku-dokin boe.✧

⁵ Huu manggaraun nara

no'un seli ena.

Ma salan nara

ratuni-ratana suu losa lalai ena.

Hatematak ia Manetualain ta lili

sira leleo-lala'o manggaraun ena bali.

Hatematak ia Manetualain nahani a ena

✧ **18:2** Yesaya 21:9; Yermia 51:8; Dae-bafo Beuk 14:8; Yesaya
13:21; Yermia 50:39 ✧ **18:3** Yesaya 23:17; Yermia 51:7 ✧ **18:4**
Yesaya 48:20; Yermia 50:8; 51:6; 45

fo nau huku-doki sara.✧

6 De ei muste bala manggaraun nara,
sama leo ana tao manggarauk neu hatahori
laen ena.

Tehuu ei muste bala sara,
losa lipa la'e dua.

Fai bakahulun ara kedi-ira hatahori,
losa rinu numa sira manggo tee lilo mbilan
mana sofek no angor doidosok mai.

Tehuu hatematak ia sira mesa kasa ndia muste
rinu
anggor doidosok naa, losa lipa la'e dua.✧

7 Ara tao rala aon nara sama leo hatahori ta
hoho'ak.

Ma ara rakadedemak aon nara ena.

Ara nau kada soda-lada neulauk.

Ara hii kada malada-malada a mesan.

Huu naa de ara muste hambu susa-sona berak.

De ara muste leo-la'o no doidosok

Huu fai bakahulun ara kokolak koa ao sama leo
ina petak nae,

'Au ia, ina manek!

Neu ko au ta dadi uu ina falu!

Neu ko au ta bu'i akarereu.

Neu ko au ta pake bua-lo'a nggeok.'

8 Ara kokolak talo naa losa Manetualain na-
manasa sara ena.

Losa Manetualain nau hukun asa ena.

Neu ko nai kada faik esa dalen,

ara rameda ndoe ralan seli,

ara bu'i rakarereu,

ma ara oo mate nduahadak boe.

Losa hatahori piru heni sara reni a'i dale
reu.

✧ 18:5 Tutui Makasosak 18:20-21; Yermia 51:9 ✧ 18:6 Sosoda
Kokoa-kikiok kara 137:8; Yermia 50:29

- Los a'i na'a nabasa ao-mbaa mamaten nara.
 Huu Manetualain mana koasa mate'en, ndia fee huku-dokik ia.
 Ma Manetualain ta neni babanggak mate'en, ndia naketu-naladi dede'ak ia.✧
- 9 Fai bakahulun mane-manek kara mai hohongge-lelena ro kota naa hatahorin nara, ma soda-ladan nara neulauk nai naa.
 Neu ko ara mete-rita masuk hene numa a'i naa mai,
 neu ko ara bubuluk rae a'i na'a heni basa kota naa ena.
 Basa de ara bu'i rakarereun.
- 10 Boe ma aon nara mumuru mete-rita hatahorir raa doidoson.
 Tehuu ara rambarani rambariik ruma kada dook ka mai.
 Ma ara rambarani mete ruma kada naa mai.
 Boe ma ara kokolak rae,
 'Awii! Kasian Babel, ee!
 Awii! Kasian kota ta hoho'ak!
 Nai kada li'u esak ka dalen, o hambu hukun ena.
 Nai kada ta doo anak ka te lulutuk nala o ena.✧
- 11 Ramanene talo naa, boe ma hatahorir fo fai bakahulun ruma basa mamanak kara mai fo danggan numa naa,
 ara oo tungga bu'i rakarereu boe.
 Huu ta hambu hatahori esa boe na,
 nau neu hasa sira bua nesese'on nara bali.✧
- 12 Ta hambu hatahori esa boe na, nau neu hasa

✧ **18:8** Yesaya 47:7-9   ✧ **18:10** Yeskiel 26:16-17   ✧ **18:11** Yeskiel 27:31; 36

sira bua heti aon numa lilo mbilas, lilo
fulak,

batu manggadilak, do, poemata mai bali.

Ta hambu hatahori esa boe na, nau neu hasa
sira tema lenan, tema sutra,

do, tema banggana'uk laen nara fo mbi-
las, do, mbila marangeok.

Ta hambu hatahori esa boe na, nau neu hasa
sira buan numa ai kaboo menik, nggadi

noli neni dokik,

do, ai neni dokik laen nara mai.

Ta hambu hatahori esa boe na, nau neu hasa
sira buan numa riti, besi, do, batu

marmar mai.

¹³ Ta hambu hatahori esa boe na, nau neu
hasa

sira ai makeen, do, ai rou makeek mata-
matak.

Ta hambu hatahori esa boe na, nau neu hasa
sira ai daa kaboo menin, do, mina kaboo

menik mata-matak.

Ta hambu hatahori esa boe na, nau neu hasa
sira oe anggor, mina setun,

tarigu, do, hade-nggandum.

Ta hambu hatahori esa boe na, nau neu hasa
sira sabin, bibi lombon, do, ndaran.

Ta hambu hatahori esa boe na, nau neu hasa
sira karetan,

do, sira ata-daton nara.✧

¹⁴ Neu ko hatahori mana danggan nara raa fale
dalen nara rae,

'Awii, Babel, ee!

Awii, kota ta hoho'ak!

✧ **18:13** Yeskiel 27:12; 13; 22

O bua-ba'u neulaum mara fo o hatahorim mara hii rala sara seli naa,
ta sara ena.

Basa-basan mopo sara ena, losa sira dadi reu
hata taak kara ena,
losa rangganaro.'

- 15 Fai bakahulun hatahori danggan nara raa
ramasu'i nahuu kota naa fo sama leo ina
petak.

Tehuu hatematak ia ara fale dalen nara ta
ramaketu ena.

Ara ramata'u ralan seli,
mete-rita kota naa hatahorin doidoson.

Sira aon nara mumuru ralan seli,
mete-rita sira huku-dokin.

Tehuu ara rambarani mete ruma kada dook
ka mai.

Ara rambarani rambariik ruma kada naa
mai.

- 16 Boe ma ara kokolak rae,
'Awii! Kasian Babel, ee!

Awii! Kasian kota ta hoho'ak!✧

Fai bakahulun o hatahorim pake bua-
lo'a banggana'uk mbilas, do, mbila
maranggeok

numa tema mabeli mate'en mai.

Fai bakahulun o hatahorim heti aon nara ro
lilo mbilas, poemata,
ma batu manggadilak mabeli mate'en.

- 17 Tehuu nai kada li'u esak ka dalen,
o bua-ba'um mara ta sara ena.

Nai kada ta doo anak ka,

o su'im mara mopo basa sara ena!'

Fai bakahulun oo ofak kapatein nara ma ofak
isin nara

✧ 18:16 Yeskiel 27:31; 36

sa'e ofak reu-mai ruma kota naa mai.
 Tehuu hatematak ia ara rambarani see ruma
 kada dook ka mai.
 Ma hatematak ia ara rambarani mete ruma
 kada naa mai.✧

18 Ara ranilu masuk mana kalua numa a'i dale
 mai.

Boe ma ara bubuluk rae, a'i na'a nabasan
 ena.

Boe ma ara fale dalen, de kokolak rae,
 'Awii kasian! Neu ko ta hambu kota laen
 fo ta hoho'ak sama leo Babel bali.
 Awii kasian! Neu ko ta hambu kota laen,
 fo neulaun sama leo ndia bali.'✧

19 Ara ra'u afu fo sombun neu langgan nara,
 nahuu dalen nara sona.

Ara bu'i rakarereu,
 nahuu dalen nara rakalulutu.

Boe ma ara kokolak rae,

'Awii! Kasian Babel, ee!

Awii! Kasian kota ta hoho'ak!

Ai sa'e ofak miu-mai meni bua-ba'u fee o
 ena,

losa ai oo mamasu'i boe.

Ai lemba-ba'u meni o fufuam mara ena,
 losa ai oo tungga soda-lada neulaun boe.

Tehuu nai kada li'u esak ka dalen,
 basa naar, mopo heni sara ena.

Nai kada ta doo anak ka,
 basa naar, rakalulutu heni sara ena.'✧

20 Boe ma harak naa kokolak seluk bali nae,
 'Wee, ei mana leo-la'o nai nusa tetuk do inggu
 temak!

Ei dalem mara ta parluu ranoso bali.

✧ 18:17 Yesaya 23:14; Yeskiel 27:26-30   ✧ 18:18 Yeskiel 27:32

✧ 18:19 Yeskiel 27:30-34

Wee, Manetualain hatahorin nara!

Ei dalem mara ta parluu rameda susa bali.

Wee, Lamatuak nedenen nara ein!

Naa fo ei dalem mara mbena sau-sau.

Wee, Manetualain mana to'u dede'an nara ein!

Naa fo ei dalem mara ramahoko.

Fai bakahulun Babel nakasususak ei.

Fai bakahulun kota naa tuni-ndeni ei.

Tehuu hatematak ia Manetualain bala ei doidosom ena.

Hatematak ia Ana bala kota naa mangga-raun ena.”✧

²¹ Basa boe ma au mete-ita ata esa numa nusa tetuk do inggu temak mai, barakain seli. Ana mai ko'o nala batu esa, ba'u sama leo hatahori esa. Boe ma ana mbesi batu naa neni tasi dale neu. Ana oo nafada boe nae,

“Neu ko ara oo rakalulutu Babel talo naa boe.

Neu ko ara oo tao ramopo kota ta hoho'ak naa talo naa boe.✧

²² Ta hambu hatahori esa boe na, fo rakaminak bua kaliik nai kota naa.

Ta hambu hatahori esa boe na, fo namanene sasandu, nggitar, sulik, ma to'ik liin nai kota naa bali.

Ta hambu tukan esa boe na, fo naue-osa tungga ndia ue-tataon bali.

Ta hambu hatahori esa boe na, fo mbau hader nai kota naa bali.✧

²³ Ta hambu hatahori esa boe na, fo ana dede lambu nai kota naa bali.

Ta hambu hatahori esa boe na, fo tao feta kabin nai naa bali.

✧ **18:20** Tui Seluk la'e-neu Dala Masodak 32:43; Yermia 51:48

✧ **18:21** Yermia 51:63-64; Yeskiel 26:21 ✧ **18:22** Yeskiel 26:13; Yesaya 24:8

Fai bakahulun kota naa mana mase'o-hahasa
 bua-ba'ur,
 ramasu'i ralan seli ena.
 Fai bakahulun Babel hatahori mana danggan
 nara,
 soda-ladan nara neulauk ralan seli ena.
 Tehuu ara pake malela makiuk,
 fo kedi-ira hatahori rai dae-inak.
 Ara pake modo balu mata,
 fo pepeko-leleko hatahori nai dae-bafok.✠

24 Babel hambu hukun berak ia ena,
 nahuu ana soa nakanisa Manetualain mana
 to'u dede'an nara.
 Kota ta hoho'ak naa nakalulutu ena,
 nahuu ana soa tuni-ndeni Manetualain hata-
 horin nara losa mate.
 Hambu Manetualain hatahorin ketuk oo hambu
 nekenisak nai mamana laen nara boe.
 Tehuu Babel ndia muste lemba-nasaa basa
 salak kara raa.
 Kota ta hoho'ak naa ndia muste lemba-nasaa
 neselu-netaan.”✠

19

*Mana soda bubua mo'ok esa soda-helo numa
 nusa tetuk do inggu temak*

¹ Manetualain atan naa kokolak basa talo naa,
 boe ma au amanene hara mo'ok nok bali mana
 soda bubua mo'ok esa soda-helo numa nusa
 tetuk do inggu temak dale. Ara soda-helo rae,
 “Haleluya! Haleluya!

Ita koa-kio ita Manetualain,
 nahuu Ndia ta neni babanggak mete'en.
 Haleluya! Haleluya!

✠ 18:23 Yermia 7:34; 25:10 ✠ 18:24 Yermia 51:49

Ita koa-kio ita Manetualain,
 nahuu Ndia mana koasa mate'en.
 Manetualain ndia tao nasoi-nasoda ita,
 numa ita sala-singgon nara mai.

Manetualain ndia tao natetu-nandoo ita,
 numa ita peko-pakin mai.

² Ita koa-kio Manetualain,
 nahuu Ana naketu-naladi dede'ak no mate-
 tuk.

Ita koa-kio Manetualain,
 nahuu Ana ndia natuda huku-dokik fo ta
 mbeu seserik.

Manetualain natuda huku-dokik neu ina petak
 naa ena,

nahuu ana soa fufudi-hohodo hatahorir rai
 dae-bafok,
 fo tungga hohongge-lelena sama-sama
 roon,
 ma tungga ndia tatao-nono'i mangga-
 raun.

Manetualain bala ina manggarauk naa ena,
 nahuu ana soa nakanisa

Manetualain hatahori neondan nara.”[☆]

³ Basa naa, ara soda-helo sosodak laen bali nai
 nusa tetuk do inggu temak rae,

“Haleluya! Koa-kio Manetualain!

Haleluya! Makadedemak Ndia naden!

Huu a'i masuk numa a'i fo mana na'a inak
 naa ao-mbaa mamaten naa,

masun hene nakandoo ta nate'e-nate'e.

Ma a'i masuk numa a'i fo mana na'a kota ta
 hoho'ak naa,

masun hene nakandoo ta basa-basa.”[☆]

[☆] **19:2** Tui Seluk la'e-neu Dala Masodak 32:43; 2 Mane-manek
 kara 9:7 [☆] **19:3** Yesaya 34:10

4 Basa boe ma mane leo kadua hulu haak
kara raa ro horis ta hoho'ak kahaak kara raa,
sendek luu-langgan nara fo rakaluku-rakatele
rasare Manetualain kadera man-parendan. Ara
fee hada-horomatak neun rae,
“Tebe! Mai fo ita koa-kio Manetualain!
Haleluya! Mai fo ita takadedemak Ndia naden!”

Bibi Lombo Ana feta kabin

5 Boe ma au amanene harak esa bali numa
kadera man-parenda naa mai nae,
“Wee, Manetualain hatahori neondan nara ein!
Wee, Manetualain anan nara ein!

Mai fo ita takadedemak Manetualain naden.

Mai fo basa mo'o-kadi'ik koa-kio neu Ndia.”✧

6 Basa de au amanene nok bali hambu hatahori
no'uk ka kola-kola. Haran nara lii mo'on seli
nok bali oe totolik, ma nahere sama leo lalai
nasapaparak natuti-nanatok. Ara kokolak rae,
“Haleluya! Ai koa-kio Manetualain.

Haleluya! Ai makadedemak Ndia naden.

Huu Ndia mana koasa mate'en.

Ma Ana ndia parenda basa-basan.✧

7 Hatematak ia ita dalen nara ramahoko ena.

Hatematak ia ita dalen nara mbena sau-sau
ena.

Ita koa-kio neu Ndia,

nahuu Bibi Lombo Ana fai kabin losa ena.

Ita takadedemak Ndia naden,

nahuu baroit inak fo nae dadi neu Bibi
Lombo Ana saon naole nala ena.

8 Manetualain feen bua-lo'a baroit numa tema
banggana'uk mai ena.

✧ 19:5 Sosoda Kokoa-kikiok kara 115:13 ✧ 19:6 Yeskiel 1:24;
Sosoda Kokoa-kikiok kara 93:1; 97:1; 99:1

Manetualain feen bua-lo'a muti manggadilak ena.”

(Bua-lo'a muti manggadilak naa, ndia Manetualain hatahorin nara tatao-nono'i neulaun nara.)

⁹ Boe ma ata numa nusa tetuk do inggu temak mai naa nafada au nae, “Yohanis! O muste surak talo ia:

‘Basa hatahorir lala'en fo mana hambu nonokek reni Bibi Lombo Ana feta kabin reu naa, neu ko raua ralan seli!’”

Basa de ata naa tuti kokolan bali nae, “Manetualain Dede'a-kokolan ia, memak tebe!”[☆]

¹⁰ De au sendek luu-langgang fo akaluku-akatele neu Manetualain atan naa. Tehuu ana ka'i au nae, “O boso makaluku-makatele au talo naa! Huu au oo Manetualain hatahori neondan, sama leo o, ma o toranoom mara fo mana tui-bengga la'e-neu Yesus boe. Mana to'u dede'ak fo nafada Manetualain hara hehelun nara, basa sara oo ratudu neu Yesus boe, mita fo hatahorir rakaluku-rakatele neun. Huu Manetualain Dula-dalen hihii-nanaun talo naa. Dadi boso makaluku-makatele au, tehuu makaluku-makatele neu kada Manetualain!”

Lamatuak Yesus mai sa'e ndara mutik

¹¹ Boe ma au botik matang, de mete-ita nusa tetuk do inggu temak natahuka. Medak neu ma, au mete-ita ndara mutik esa kalua mai. Hatahori fo mana nanggatuuk nai ndara naa lain, naden, “Hatahori mana To'u Hehelu-bartaak” ma “Hatahori Ndoos”. Neu Ana naketu-naladi dede'ak, Ana naketu no matetuk. Neu Ana neni musu dale neu, Ana neu no dale ndoos.[☆]

[☆] **19:9** Mateos 22:2-3   [☆] **19:11** Yeskiel 1:1; Sosoda Kokoa-kikiok kara 96:13; Yesaya 11:4

¹² Ndia mata de'en mbila sama leo a'i. Ana pake solangga manek no'uk ka nai Ndia langgan. Naden neni surak nai Ndia ao-inan, tehoo kada Ndia mesa kana ndia bubuluk nadek naa sosoandandaan.✧ ¹³ Bua-lo'an neni borok neu daak ena. Hatahori roken rae, "Manetualain Dede'akokolan". ¹⁴ Au oo mete-ita soldadur ruma nusa tetuk do inggu temak mai boe. Ara sa'e ndara mutik kara tungga Ndia. Basa sara oo pake bualo'a banggana'uk fo muti ndoos. ¹⁵ Hambu tafa tandek esa kalua numa Ndia bafan mai. Ana pake tafa naa, fo neni musu dale neu laban basa hatahori nusa-nusak kara marai dae-inak. De Ana nasenggi sara. Boe ma Ana dadi neu sira Manen. Ana parenda sara no lima besik, losa ara oo rameda rala Manetualain mana koasa mate'en nasa-odadedein boe. Naa, sama leo hatahori heheta-tatabu rakalulutu anggor boan fo rumu-ke'e heni oen.✧

¹⁶ Nai Hatahori naa bua-lo'an, ma manai mbuun, neni surak talo ia:

Manek neu basa manek kara
Malanggan neu basa malanggan nara.

Lamatuak Yesus nasenggi banda kakiki-kakaak no ndia soldadun nara

¹⁷ Basa naa, au mete-ita ata esa numa nusa tetuk do inggu temak mai, nambariik numa ledoo lain. Boe ma ana nanggou neu basa mbui kaar mana ra'a nenetuk fo lambu seku rai lalai nae, "Mai fo ei basa ngga makabubua nai ia leo, fo tungga mai mi'a Manetualain feta mo'on!" ¹⁸ Ei bole mi'a basa hatahori mates sara nenetun:

✧ **19:12** Daniel 10:6 ✧ **19:15** Sosoda Kokoa-kikiok kara 2:9; Yesaya 63:3; Yoel 3:13; Dae-bafo Beuk 14:20

ndia mane-manek kara, malangga musur ma soldadur. Ei bole mi'a ndarar ma soldadur mana sa'e ndarar raa nenetun. Ei bole mi'a ata-dator do hatahori nekembo'ik do hatahori kadi'i anak do hatahori mo'o-inahuuk nenetun. Keke'un, ei bole mi'a basa-basan nenetun.”✧

¹⁹ Basa boe ma au mete-ita banda kakiki-kakaak naa fo fai bakahulun kalua numa tasi dale mai. Ana neu nala harak no basa manek kara marai dae-inak ro sira soldadun nara. Boe ma ara reu ratati laban Hatahori fo mana nanggatuuk nai ndara mutik naa lain, sama-sama no Ndia soldadun nara maruma nusa tetuk do inggu temak mai. ²⁰ Tehuu Hatahori fo mana nanggatuuk nai ndara mutik naa lain, humu nala banda kakiki-kakaak naa, no ndia mana to'u dede'an, fo mana pepeko-lelekok. Mana to'u dede'ak naa, ndia fai bakahulun tao tanda heran mata-matak, fo pepeko-leleko hatahorir fo mana simbo rala banda kakiki-kakaak naa dededen ena, ma songgo-tunggu ndia patong ena. Tehuu hatematak ia, Hatahori fo mana nanggatuuk nai ndara mutik naa lain, neu piru heni banda kakiki-kakaak naa no ndia mana to'u dede'an reni tasi a'i balerang mana mbila ta kala matek neu.✧ ²¹ Basa de Hatahori fo mana nanggatuuk nai ndara mutik naa lain, neu nakanisa soldadu laen nara raa, pake Ndia tafan mana kalua numa bafan mai. Basa boe ma mbui kaar mana ra'a nenetuk kara mai ra'a heni basa ao-mbaa mamates sara raa.

20

Ara futu-pa'a mengge buta pake rante losa

teuk rifun esa

¹ Basa boe ma au mete-ita ata esa numa nusa tetuk do inggu temak mai konda numa lalai mai. Ana to'u rante mo'ok esa, ma to'u nggoek lelesu bolo doidoso ikon taak naa. ² De ana neu humu mengge buta naa, ndia nitur malanggan, fo ara seseik kana rae, "Nitu-mula". Ana ndia kedi-ira hatahori dae-bafok numa lele uluk mai. Boe ma ata naa futu-pa'a mengge buta naa pake rante, fo okan neu bolok naa dale, doon losa teuk rifun esa.✧ ³ Boe ma ata naa timba mengge buta naa neni bolo doidosok naa dale neu. De ana kena ketu bolok lelesun, ma segel nisan, mita fo oka mengge buta neu naa, losa teuk rifun esa. No dalak naa, mengge buta naa ta bisa pepeko-leleko hatahori nusa-nusak kara marai dae-inak, losa teuk rifun esa. Basa naa, dei fo nakambo'ik kana, tehoo kada ta doo anak ka.

⁴ Boe ma au mete-ita kadera man-parenda no'un seli, ma hambu hatahorir ranggatuuk rai lain. Manetualain so'uk kasa ena fo ara raketu-raladi dede'ak. Sira raa, hatahori fo fai bakahulun reu tui-bengga la'e-neu Yesus Hara Lii Malolen, ma Manetualain Dede'a-kokolan, losa hatahorir rakanisa sara. Sira raa, ndia ta songgo-tanggu banda kakiki-kakaak naa, ma ndia patong. Ara oo ndia ta nau simbok banda kakiki-kakaak naa dededen fo taon neu sira odamatan do liman nara boe. Ara hambu nekenisak, tehoo Manetualain tao nasoda falik kasa ruma mamates mai ena, mita fo ara to'u parenda sama-sama ro Karistus losa teuk rifun esa.✧ ⁵⁻⁶ No dalak naa, ara dadi reu hatahori

---

✧ **20:2** Tutui Makasososak 3:1   ✧ **20:4** Daniel 7:9, 22

makasososak fo Manetualain tao nasoda falik kasa ruma mamates mai. De sira iar raua ralan seli, huu ara dadi reu Manetualain hatahorin nara ena. Ara ta neni piruk kara reni mamana doidosok naa reu, de ta rameda rita mamates la'e kaduan. Huu sira ndia dadi sama leo malangga anggama fo raono-lalau Manetualain ma Karistus. Ma ara oo to'u parenda sama-sama ro Karistus losa teuk rifun esa boe.

Tehuu hatahori mana matek laen nara, muste rahani losa teuk rifun esa, dei fo Manetualain tao nasoda falik kasa ruma mamates mai.

Ara piru nitur malanggan neni tasi a'i dale neu

⁷ Neu teuk rifun kaesan naa basan ena, neu ko Manetualain nadenu rakambo'ik mengge buta naa numa bolo doidosok naa mai. ⁸ Boe ma ana neu pepeko-leleko hatahori nusa-nusak kara fo ara seseik rae, Gog ma Magog, fo mana ruma bee a mai nai dae-bafok. Neu ko ana nakabubua sira hatahorin nara fo reu ratati. Sira dedesin nara, sama leo sarakaek nai tasi tataik. ⁹ Basa boe ma Gog ma Magog soldadun nara nonggo nuni-nuni la'o matak losa dook ka, losa dae-inak bu'un nara. Boe ma ara eko-feo ndule Lamatuak kotan fo Ana suen, ma Ndia hatahorin nara. Tehuu Lamatuak nakonda a'i numa lalai mai fo na'a heni basa soldadur raa. ¹⁰ Boe ma Manetualain hatahorin nara humu rala nitur malanggan, fo mana kedi-ira hatahori no'uk ka ena naa, ndia Nitu-mula. De ara pirun neni tasi a'i balerang fo mbilan ta kala matek dale neu. Neu ko ana neni okak nai naa sama-sama no banda kakiki-kakaak naa, ma ndia mana to'u dede'an fo mana pepeko-lelekok. Nai naa, ara hambu tuni-ndenik

✧ **20:8** Yeskiel 7:2; 38:2; 9; 15

ma doidosok taa-taa hatu-leledon, losa doon naa neu.

Manetualain naketu-naladi basa hatahorir dede'an

¹¹ Basa boe ma au mete-ita kadera man-parenda muti mo'ok esa. Ma Manetualain nangatuuk nai kadera man-parenda naa lain. Medak neu ma, dae-inak no lalai kosu reu, losa mopo sara ma ta mete-ita sara bali.

¹² Basa naa, au mete-ita hatahori mana matek kara ena. Sira basa sara mo'o-kadi'ik rambariik rasare reni kadera man-parenda naa reu. Boe ma atar maruma nusa tetuk do inggu temak mai, mai buka bukur fo mana surak basa hatahori dae-bafok tatao-nono'in nara lala'en. Basa de ara buka susurak laen esa bali, ndia susurak fo neni surak hatahori naden nara fo mate'en te ara rasoda ro Manetualain losa doon naa neu. Boe ma Ana naketu-naladi hatahori mates sara raa dede'an, tungga hata fo sira esa-esak taok ena, sama leo neni surak nai susurak kara raa dale. ¹³ Boe ma basa hatahori mates sara mai fo rambariik rasare reni kadera man-parenda naa reu. Sira raa, basa hatahorir mana mate nitak, nai mada lai, do, nai tasi dale. De Manetualain naketu-naladi dede'an nara esa-esak, tungga sira tatao-nono'in. ¹⁴ Basa boe ma Manetualain piru heni Mamates neni tasi a'i mbila ta kala matek naa dale neu. Ana oo piru heni Mamana Hatahori Mates neni tasi a'i naa dale neu boe. Huu tasi a'i naa, ndia mamana mamates la'e kaduan. ¹⁵ Hatahori bee fo naden nara ta neni surak nai susurak naa dale oo, neni piruk neni tasi a'i naa dale neu boe. Huu susurak naa, ndia

---

☆ **20:12** Daniel 7:9-10

surak hatahori naden fo nasoda nakandoo no Manetualain.

21

Yohanis mete-nita lalai no dae-ina beuk

¹ Basa boe ma au mete-ita lalai beuk ma dae-ina beuk, te lalai raak ma dae-ina raak, mopo sara ena. Tasi oo ta sana ena boe.✧ ² Boe ma au mete-ita Manetualain kota malalaon, ndia Yerusalem Beuk, konda numa nusa tetuk do inggu temak mai. Kota naa naole nala ena, nok bali baroit inak, nau neu soru ndia saon.✧ ³ Basa de au amanene hara mo'ok esa numa kadera man-parenda naa mai nae,

“Mete matalolole!

Mulai numa hatematak ia mai, Manetualain Uman nai hatahori dae-bafok talada heon. Mulai numa faik ia mai, Manetualain leo-la'o sama-sama no Ndia hatahorin nara.

Ana dadi neu sira Manetualain ena.

Ma ara dadi reu Ndia anan nara ena.

Neu ko Ana no sara taa-taa.

Ma Ana sama-sama no sara losa doon naa neu.✧

⁴ Neu ko Ana hari namada basa luu-oen nara, fo ara ta bu'i rakarereu bali.

Huu nai naa ta hambu kamahedik bali.

Ma nai naa ta hambu mana matek bali.

Basa mana tao susa-sonak numa lele uluk mai, ta hambu sara ena bali.

Basa mana tao doidosok numa lele uluk mai, mopo sara ena.”✧

✧ **21:1** Yesaya 65:17; 66:22; 2 Petrus 3:13 ✧ **21:2** Yesaya 52:1; Dae-bafo Beuk 3:12; Yesaya 61:10 ✧ **21:3** Yeskiel 37:27; Malangga Anggamar Hohoro-lalanen 26:11; 12 ✧ **21:4** Yesaya 25:8; 35:10; 65:19

⁵ Boe ma Ndia fo mana nanggatuuk nai kadera man-parenda naa kokolak nae, “Mete matalolole, te Au tao ala basan dadi beuk ena.” Basa de Ana kokolak seluk no au bali nae, “Surak leo! Basa hatahorir bisa ramahere Au Dede'a-kokolang ia, huu basa iar, memak tebe ena!”

⁶ Boe ma Ana nafada au bali nae, “Basa-basan fo Au helu-bartaak numa lele uluk mai naa, dadi ena.

Huu Au ia,
     numa Alfa mai losa Omega.

Ma Au ia,
     numa A mai losa Z.

Basa-basan numa Au mai,
     mulai numa makasososan mai losa babasan.

Basa hatahorir fo mana dale madak kara,
     neu ko Au fee sara rinu no mudak
         numa oe matak mana neni masodak
         naa mai, mita fo hatahori nasoda no
         ndoos.✧

⁷ Basa hatahorir fo mana rakatataka tungga
     Manetualain eno-dala ndoon,
     neu ko ara simbo rala basa baba'e-babatik
     kara iar.

Huu neu ko Au dadi uu sira Manetualain,
     ma sira dadi reu Au anang nggara.✧

⁸ Tehuu hambu hatahori ketuk oo, neu ko neni
     piru henik,
     reni tasi a'i balerang fo mana mbila ta kala
     matek naa dale reu boe.

    Ndia leo hatahori kamata'uk,
     hatahori mana masadea Yesus,
     hatahori manggenggeok,

✧ **21:6** Yesaya 55:1 ✧ **21:7** 2 Samuel 7:14; Sosoda Kokoa-kikiok
 kara 89:26-27

hatahori fo mana la'ok sala no hatahori
 ta sira soa toun do sira sao inan,
 mana makanisa hatahori
 mana songgo-tangguk,
 mana teka-dokik,
 ma mana pepeko-lelekok.

Neu ko basa sara neni piru henik kara reni tasi
 a'i dale reu,
 fo hatahorir rae, ‘mamana mamates kad-
 uan.’”

Yohanis mete-nita kota Yerusalem beuk

⁹ Basa boe ma au mete-ita esa numa ata kahitik kara raa maruma nusa tetuk do inggu temak mai, fo fai bakahulun ana to'u bokor neni isik no Manetualain nasa-odadedein. Ana mai natonggo no au, de kokolak nae, “Mai ia dei! Au ae atudu o baroit inak, fo mana nae sao nala Bibi Lombo Ana.”

¹⁰ Boe ma Manetualain Dula-dalen maso nai au dale, de ata esa numa nusa tetuk do inggu temak mai, nuni neni au uni lete mandema esa uu. Numa naa, ana natudu au kota Yerusalem, ndia Manetualain kota malalaon. Kota naa konda numa nusa tetuk do inggu temak mai. ¹¹ Kota naa, lolen seli! Hambu sa'a manggahadok kalua neu-mai numa Manetualain manula-manapun mai, sama leo batu intan manggahadok. Losa basa kota naa dadi manggaledok. ¹² Hambu tembo mo'o demak eko-feo kota naa, no lelesu mo'ok salahunu dua. Hambu ata salahunu dua ruma nusa tetuk do inggu temak mai oo, ranea lelesur raa boe. Nai lelesu kasalahunu duak kara raa neni surak leo Isra'el kasalahunu duan

---

☆ **21:10** Yeskiel 40:2

nara naden.* ¹³ Lelesu mo'ok telu rasare dulu. Telu rasare muri. Telu rasare kii. Ma telu bali rasare kona.* ¹⁴ Tembok naa nambariik nai batu netehuu mo'ok salahunu dua. Nai batu esa-esak neni surak Bibi Lombo Ana nedenu kasalahunu duan nara naden. Sira ndia raono-lalau neu Ndia nai dae-bafok.

¹⁵ Boe ma ata fo mana kokolak no au naa, ana to'u nala ai u'ukuk esa numa lilo mbilas mai, fo nau uku kota naa no lelesu mo'on ma tembon.*

¹⁶ Ana uku nakahuluk kota naa tembon boboan haa sara. Narun, loan, ma deman, basa sara sama, ndia kilo meter 2.220.† ¹⁷ Basa de ana uku tembok naa katen, hambu meter 65, tungga hatahori dae-bafok u'ukun.‡ ¹⁸ Tembok naa, neni taok numa batu manggadilak mabelir mai, naden *yaspis*. Ma basa hata nai kota naa dale, neni taok numa lilo isik mai, fo sa'an na'anda sama leo titiro.

¹⁹ Batu netehuur kasalahunu duak kara raa, neni hetik no batu manggadilak mabelir mata-matak. Batu kaesan pake batu *yaspis*, sa'an momodok. Nomer kaduan, pake batu *nilam*, sa'an modo-afuk. Nomer katelun, pake batu *mirah*, sa'an mbilas. Nomer kahaan, pake batu *samrud*, sa'an momodok. ²⁰ Nomer kaliman, pake batu

---

* **21:12** Tungga hatahori mana malela la'e-neu Susura Malalaok, nomer salahunu dua naa, nomer mana matudu nomer mandaik la'e-neu hatahori dae-bafok. ✧ **21:13** Yeskiel 48:30-35 ✧ **21:15** Yeskiel 40:3 † **21:16** Susura Malalaok dede'a Yunani surak nae, *stadia* 12.000. ‡ **21:17** Susura Malalaok Dede'a Yunani surak nai ia nae, "*peihon 144*". *Peihon* esa naa, sama leo hasta esa. Dadi 12 x 12, ndia 144. De mete ma 12 sosoa-ndandaan nae, matetu-mandaik, na, 144 sosoa-ndandaan nae, matetu-mandaik mate'en.

unam, neni tadak no soklat mutik. Nomer kaneen, pake batu *sardius*, sa'an mbilas. Nomer kahitun, pake batu *ratna cempaka*, sa'an uni lilok. Nomer kafalun, pake batu *beril*, sa'an momodo afu-afuk. Nomer kasion, pake batu *krisolit*, sa'an sangga unik ka. Nomer kasalahanun, pake batu *krisopras*, sa'an sangga momodok. Nomer kasalahanu esan, pake batu *lasuardi*, sa'an momodo tasi oek. Nomer kasalahanu duan, pake batu *kecubung*, sa'an mbila marangegek. ²¹ Ma lelesu mo'o kasalahanu duak kara raa, tao sara ruma poemata de'ek salahunu dua mai. Lelesu esa taon numa poemata de'ek esa mai. Ma kota naa okofoon, taon numa lilo mbilas isik manggadilak mai, sama leo titiro.✧

²² Ma au leleuk, tehuu ta hambu Uma Huhuleharadoik nai kota naa. Huu Manetualain mana koasa mate'en ma Bibi Lombo Ana naa rai naa taa-taa. Huu naa de hatahorir reu rakalukurakatele memak neu Sara. ²³ Kota naa oo ta parluu ledo no bulan fo tao manggaledon boe, nahuu Manetualain mandela-masa'an ndia tao manggaledok nai naa. Ma Bibi Lombo Ana naa, dadi sama leo lambu mana mbilak ena.✧

²⁴ Hatahorir ruma basa hatahori nusa-nusak kara marai dae-bafok, neu ko mai la'o-la'o nai manggaledok naa dale. Mane-manek kara marai dae-inak oo reni hata-heto ta hoho'an nara reni naa reu boe.✧ ²⁵ Nai naa, ta hambu le'odaek ena. Huu naa de ara ta parluu kena lelesu mana maso kota neu. ²⁶ Neu ko ara oo maso kota naa dale, reni basa hata fo neulauk ma basa hadahoromatak numa basa nusak kara marai dae-

✧ **21:21** Yesaya 54:11-12   ✧ **21:23** Yesaya 60:19-20   ✧ **21:24** Yesaya 60:3

inak mai reu boe.☆ 27 Tehuu mana ta bole maso neni naa neu, ndia basa hata fo manggarauk, nok bali: basa mana songgo-tanggur, mana hohongge-lelena, ma mana pepeko-lelekok kara. Mana bole masok kara, ndia kada hatahorir fo naden nara neni surak kara rai Bibi Lombo Ana susuran fo neni surak nadek numa hatahori mana nasoda taa-taa no Manetualain.☆

22

Lee fo oen mana neni masodak ma ai huuk mana neni masodak

¹ Basa boe ma ata numa nusa tetuk do inggu temak mai naa natudu au lee esa, oen neni masodak. Oe naa, neu ndoos sama leo titiro. Oe naa bubu numa Manetualain ma Bibi Lombo Ana kadera man-parendan mai.☆ ² Boe ma ana faa neni okofoo mo'ok taladan manai kota naa neu. Nai lee naa tatain beke serik, hambu ai huuk esa neni masodak. Ai huuk naa, teuk esa naboa la'e salahunu dua; bulak esa, la'e esa. Doon bisa dadi neu modo-aidoo, fo tao nahai hatahori nusa-nusak kara marai dae-inak.☆ ³ Tehuu basa hata fo Manetualain timba nitan ma nakatoos sara, ta hambu sara rai kota naa. Manai naar, ndia Manetualain ma Bibi Lombo Ana fo mana ranggatuuk to'u parenda rai Sira kadera man-parendan, ro Sira hatahori neondan fo mana nakaluku-nakatele neu Sara.☆

⁴ Basa sara bisa mete-rita Manetualain matan. Ma Manetualain naden neni surak nai sira odamatan nara. ⁵ Nai naa, ta hambu le'odaek.

☆ **21:26** Yesaya 60:11   ☆ **21:27** Yesaya 52:1; Yeskiel 44:9

☆ **22:1** Yeskiel 47:1; Sakaria 14:8   ☆ **22:2** Tutui Makasososak 2:9   ☆ **22:3** Sakaria 14:11

De Manetualain hatahorin nara ta parluu ledo do lambu, nahuu Manetualain ndia tao manggaledo kota naa. Neu ko ara oo to'u parenda sama-sama nai naa boe, losa doon naa neu.✧

Lamatuak Yesus nate'e Ndia hara hehelun

⁶ Basa de Manetualain atan naa nafada au nae, “Basa hata fo au afada o ia ena, memak tebe. Basa hatahorir bisa ramahere au kokolang ia. Fai bakahulun Manetualain pake Ndia Dula-dalen fo nafada Ndia Dede'a-kokolan neu Ndia mana to'u dede'an nara. Tehuu hatematak ia Ana pake Ndia atan numa nusa tetuk do inggu temak mai, fo nafada anan nara la'e-neu basa dede'ak kara iar fo ta dook ka te muste mori-dadi.”

⁷ Basa naa, Yesus kokolak nae, “Masanedak, ee! Ta dook ka te Au mai ena. Nai susurak ia, basan neni surak ena la'e-neu hata fo neu ko mori-dadi. Basa hatahorir fo mana tungga susurak ia isi-liin nara, neu ko ara ndia raua ralan seli.”

⁸ Mana surak susurak ia, ndia au Yohanis. Au ia, ndia amanene ma ita basa dede'ak kara iar. Au amanene basa, boe ma au sendek luu-langgang fo akaluku-akatele neu ata manuma nusa tetuk do inggu temak mai naa ein. Huu Ana ndia natudu basa dede'ak kara iar neu au.

⁹ Tehuu ana ka'i au nae, “Wee! Boso tao talo naa! O muste makaluku-makatele neu kada Manetualain. Boso makaluku-makatele neu au. Huu au oo Manetualain hatahori neondan sama leo o, ma o toranoom mara, fo mana dadi reu Ndia mana to'u dede'an, ma basa hatahorir laen nara, fo mana tao tungga hata fo neni surak nai susurak ia dale boe.

✧ 22:5 Yesaya 60:19; Daniel 7:18

10 O boso mafuni susurak ia isi-liin neu hatahori laen nara. Ta dook ka te basa hata fo neni surak nai susurak ia dale, neu ko mori-dadi.

11 Basa hatahorir fo mana tao manggenggeok, na, ela sara ruma naa fo ara tao kada manggenggeok rakandoo.

Tehuu basa mana leo-la'o no lolo-laok, ara muste leo-la'o no lolo-laok rakandoo.

Basa hatahorir fo mana tao manggarauk, ela sara ruma naa fo ara tao kada manggarauk rakandoo.

Tehuu basa mana tao neulauk, ara muste tao neulauk rakandoo.”☆

12 Basa boe ma Yesus kokolak seluk bali nae, “Masaneda matalolole! Ta dook ka te Au mai ena. Neu ko Au bala neu basa hatahorir, tungga hata fo ara taok ena.☆

13 Au ia, Numa Alfa mai losa Omega.

Au ia, Numa A mai losa Z.

Basa-basan mori-dadi numa Au mai, mulai numa makasososan mai losa babasan.☆

14 Hatahorir fo mana safe ralao bua-lo'an nara ena, ara ndia raua.

Huu neu ko ara hambu haak fo maso tungga lelesu ina reni kota naa dale reu.

Hatahorir fo mana leo-la'o ro lolo-laok ena, ara ndia raua.

Huu neu ko ara hambu luas, fo ra'a ai boak mana tao hatahorir rasoda rakandoo.☆

☆ **22:11** Daniel 12:10 ☆ **22:12** Yesaya 40:10; 62:11; Sosoda Koko-kikiok kara 28:4; Yermia 17:10 ☆ **22:13** Dae-bafo Beuk 1:8; Yesaya 44:6; 48:12; Dae-bafo Beuk 1:17; 2:8 ☆ **22:14** Tutui Makasososak 2:9; 3:22

15 Tehuu hatahori laen, ta bole maso naa neu.
 See fo ta mana dadi neu Manetualain hatahorin,
 ta bole leo nai naa.
 Ndia, hatahori ta mana mamahere neu
 Manetulain,*
 hatahori mana hohongge-lelenak, mana
 songgo-tangguk,
 mana makanisak, mana teka-dokik,
 ma mana pepeko-lelekok.

Basa naar, ta bole maso.
 Basa naar, ela sara reu kada dea.

16 Au ia, Yesus. Au ndia adenu Au atang numa
 nusa tetuk do inggu temak mai, fo atudu basa
 dede'ak kara iar, fo neu ko ei miu mafada Au
 hara hehelung neu saranik bubua kahituk kara
 raa.

Au ia, mane Dauk tititi-nonosin.
 Au ia, Manek mana to'u parendra.
 Au sa'ang manggaledo ndoos,
 sama leo nduu mansai.
 Au sa'ang tanden seli,
 sama leo nduu dulu siluk.”☆

17 Manetualain Dula-dalen noke nae, “Ia mai
 leo!”
 Baroit inak naa oo nanggou boe nae, “Mai leo!”

---

* **22:15** Susura Malalaok dede'a Yunani surak nae, “busa”.
 Hatahori Yahudi soa pake dede'a de'ek “busa” fo dadi dede'a
 lololek fo mana natudu hatahori ta Yahudi, ndia hatahori laen
 nara “fo ta mana namahere neu Lamatuak”. Nai lalanek ia,
 Yohanis kokolak la'e-neu bua-aok mata-matak fo ta mana dadi
 maso neni nusa tetuk do inggu temak neu. Kaesan ndia,
 “hatahori fo ta mana namahere neu Lamatuak”. Ia ta dede'ak
 la'e-neu busa maso neni nusa tetuk do inggu temak neu, do taa.

☆ **22:16** Yesaya 11:1; 10

Naa fo basa mana mamanenek kara oo, tungga
ranggou boe rae, “Mai leo!”
Naa fo basa mana dale madak kara, mai fo rinu
leo!
Naa fo basa mana nau ninu oe fo mana neni
masodak naa,
na, mai ha'i leo!
Hatahori bole ha'i oe naa,
no mudak.
Hatahori bole ninu oe naa,
no ta pake babaek.✧

Yohanis hara hehelu mate'en

¹⁸ Au ia, Yohanis, fee nesenedak neu basa hata-
horir fo neu ko ramanene hata fo Manetualain
natudu memak kana fee au nai susurak ia, talo
ia: mete ma hambu hatahori tamba seluk hata-
hata nai susurak ia, na, neu ko Manetualain fee
tamba huku-dokik neun, nenik sosoek kahituk
kara fo Ana mbo'an neni dae-inak mai naa.
¹⁹ Mete ma hambu hatahorir tao rakuran hata-
hata bali numa susurak ia mai, na, neu ko
Manetualain ha'i heni ndia haak fo ana ta maso
neni kota malalaok neu, ma ana boso na'a ai
boak fo tao hatahori nasoda nakandoo.✧

²⁰ Yesus mesa kana ndia natudu basa dede'ak
kara iar. Ana helu-bartaa ena nae, “Tebe naa! Ta
dook ka te Au mai ena.”

Lamatuak Yesus, mai leo!

²¹ Au oke-hule fo Lamatuak Yesus natudu
Ndia dale susuen neu basa Ndia hatahorin nara
lala'en. Amin.

Numa au mai,
Yohanis

✧ **22:17** Yesaya 55:1 ✧ **22:19** Tui Seluk la'e-neu Dala Masodak
4:2; 12:32

Rote Tii Alkitab
Genesis and the New Testament in the Rote Tii
language of Indonesia
Kejadian dan Perjanjian Baru dalam bahasa Rote Tii
copyright © 2004-2011 Unit Bahasa dan Budaya

Language: Rote Tii (Tii)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-06-28

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

376f544e-67b9-55a2-9875-b1335ebd71ac